

Domoljub

V Ljubljani, 6. septembra 1939

Leto 52 • Štev. 63 36

Topovi grme...

Ni še gorje, ki ga je prinesla Evropi in skoraj celemu svetu svetovna vojna, pa so se že spet zbrali težki oblaki.

Poljska je napadena. Čez njene meje se vale nemške divizije, v njena mesta udarjajo bombe iz aeroplanov, zažigajo in ubijajo.

Poljski narod pa ima pred seboj le eno misel: braniti domovino in svobodo, žrtvovati vse za svoj obstoj. Proti nemškim četam se zbirajo poljske, začenja se dolgotrajna borba, katere konca nihče ne vidi. Na pomoč hitita Poljakom Francija in Anglija. Obe sta napovedali vojno Nemčiji in jo v ostrem tonu označili kot napadalko.

Dobra tretjina Evrope začenja torej divji bojni ples. Vse čaka, kaj se iz tega razvije in zlasti, kdo bo še potegnjen v ta bojni metel. Kaj stori Rusija? Zdi se, da se vojne boje boljševiki vsaj tako kot drugi narodi. Voditelji sovjetske Rusije imajo morda pred njo še večji strah kot drugi, ker vedo, da more na dolgoletni strahotni pritisk odgovoriti protipritisk širokih ljudskih plasti in streti boljševiško gospodstvo. Toda, kdo bi mogel ob tej veliki uganki potrpežljivosti preprostega ruskega ljudstva prerokovati, kaj se zgodi? Kaj stori Italija? Ko to pišemo, ne moremo še gledati jasno. Jasno pa je eno, da namreč noben Italijan ne želi vojne.

Kdo more vedeti? Kolikokrat je kdo potegnjen v pretep, ki si ga je najmanj želel!

Jugoslavija hoče ostati nevtralna. Ne da bi vprašala srce, hoče z mirnim preudar-

kom prihraniti ljudstvu strašno gorje vojne. Prav vsemu se hoče izogniti, kar bi mogla ena ali druga bojujoča se stranka smatrati za sebi sovražno. Ne enega ne drugega udeleženca v tej borbi noče podpirati. Na vsak način si hoče ohraniti mir na vseh mejah. Ni to lahko opravilo. Naše meje so razsežne in marsikje široko odprte. Zato je treba velike opreznosti in previdnosti. Zato mora stati naša vojska na straži. Zato mora prebivalstvo marsikaj pretrpeti in prenesti. Zato je treba marsikaj tudi previdno molčati in skriti svoja čustva. Tudi nevtralnost je težka in draga, toda boljša kot vojna.

Ce pa bi kdo te naše nevtralnosti ne spoštoval, potem bo moral računati z vso našo pripravljenostjo. Ne maramo vojske, toda prav nobenega dvoma ni, da bomo v polni meri storili svojo dolžnost, kadar bi bilo treba braniti neodvisnost naše države ali le ped naše zemlje. Storila bo to dolžnost država, da brani svoje prebivalstvo, storil pa bo svojo dolžnost tudi vsak posamezen prebivalec te države v zavesti, da brani skupnost, v katero spada in za katero mora skrbeti, v prepričanju, da žrtvuje za državo, ki je njegova in ki zagotavlja vsem njegovim boljše bodočnost.

Naš sloveški narod je prav ob meji dveh velikih držav, katerih ena je že v vojni. Zato si naš narod toliko bolj želi miru in je toliko bolj prizadet pri vprašanju nevtralnosti naše države. Če kdo želi mir, ga želimo gotovo mi v skrajnem zapadnem delu Jugoslavije.

Zaenkrat pa je prvo in glavno, kar velja prav vsem: Ohranite mirno kri. Ne poslušajte govoric, ki morejo samo plašiti in begati, ne nasedajte nikomur, ki ima predolg

jezik in preveliko domišljijo. S praznim govoričenjem se ničesar ne doseže in se noben položaj ne izboljša. Najbolje služi domovini in sebi, kdor mirno vrši svojo dolžnost. Kdor ljubi svoj dom, bo delal zanj doma v svoji hiši in na svojem polju, delal pa zanj tudi povsod, kamor ga bo klicala dolžnost.

Pretekli teden bo zapisan kot usodni teden v človeški zgodovini. Navzlic velikim mirovnim prizadevanjem vendar le ni uspelo obvarovati človeštvo pred prelivanjem krvi v novi vojni. Za mir so posredovali papež Pij XII., ki je dejal, »da se z mirom nič ne izgubi, z vojno pa lahko izgubi in uniči vse«, posredoval je ameriški predsednik Roosevelt, posredovala sta belgijski kralj Leopold in nizozemska kraljica Viljemina. Posredovala je angleška vlada, posredoval je tudi predsednik italijanske vlade. Imeli smo vtis, da bodo človeštvu prihranjene strahote vojne in da bo glas teh velikih posredovalcev, ki so brez dvoma govorili iz dna duše človeštva, premagal tiste redke glasove, ki so k vojni pritiskali. Pa ni bilo tako. Komaj 20 let po zadnji svetovni vojni stojimo spet na pragu nove vojne, o kateri ne vemo ne obsega ne strahot, ki jih zna povzročiti, ne časa, ko bo divjala. Pregled razvoja dogodkov v preteklem tednu pa je naslednji:

Zadnji napor Anglije za mir

V začetku tedna je predsednik angleške vlade v posebnem pismu na Hitlerja predlagal, da naj bi se Nemčija in Poljska mirno pogajali. Ponudil se je sam, da pridobi poljsko vlado za to, ako bo zajamčeno, da bodo pogaja-

Vrhovni poveljnik poljske vojske
maršal Smigły-Rydz.

Vrhovni poveljnik francoske vojske
general Gamelin.

Vrhovni poveljnik angleške vojske
maršal lord Gort.

Vrhovni poveljnik nemške vojske
general Keitel.

Jugoslavija ostane mirna

Uradno poročilo kv. vlade o stališču Jugoslavije v današnjem mednarodnem položaju se glasi:

Uvodni dogovori, ki se zdaj odigravajo na svetu, nalagajo kv. vladi dolžnost, da še dalje ostane dosledna politiki, ki jo je Jugoslavija odločno izvajala v zadnjih petih letih kv. namesništva s tem, da je skrbno negovala prijateljske odnose z vsemi velikimi državami ter pospeševala obstoječe dobre odnose z vsemi sosedi in ostala nevtralna pri sporih, pri katerih nista prizadeti njena neodvisnost in njena neodstreljivost. Kv. vlada je globoko prepričana, da bo tako najbolje tudi v bodoče služila ne samo življenjskim koristim naroda in države, temveč, da bo s takšnim svojim stališčem v mnogih primerih pomagal povečati pomirjenje med narode. Pri izvajanju takšne svoje politike kv. vlada računa v teh težkih časih s polno podporo vsega našega naroda.

nja med dvema enakopravnima strankama brez groženj in brez pritiska.

Nemška vlada je na angleški predlog odgovorila v torek 26. avgusta, zvečer, češ, da je pripravljena čakati do četrtka zvečer, da pride polno pooblaščen zastopnik poljske vlade v Berlin, kjer mu bo nemška vlada predložila pogoje za mirno poravnavo. Angleški poslanik je te pogoje slišal, ko mu jih je Ribbentrop prebral. Poljski vladi pa niso bili sporočeni, marveč bi bili poljskemu zastopniku predloženi, ko bi bil prišel v Berlin na podpis. Angleška vlada je na osnovi odgovora nemške vlade svetovala Poljski, naj pristane na načelo pogajanj, toda njej, kakor drugim se je zdelo, da so nemški pogoji, kot so ji bili ustmeno sporočeni, nesprejemljivi. V četrtek, 31. avgusta, zvečer je angleška vlada odgovorila na nemško pismo, češ, da je poljska vlada pripravljena pogajati se. Takoj na to se je prijavil poljski poslanik, da izjavi nemški vladi, da Poljska sprejme angleški predlog. Toda osma ura je pretekla in takoj na to so nemške radiopostaje objavile nemške pogoje, češ, da jih Poljska ni hotela sprejeti. Pogoj so bili, da se Gdansk priključi Nemčiji in da je v poljski pomorjanski pokrajini po preteku enega leta ljudsko glasovanje glede bodoče pripadnosti te dežele. Naj bo izid kakršenkoli hoče, Nemčija mora dobiti skozi to ozemlje prosto železniško in prometno cesto do Vzhod. Prusije. Poljska vlada je nato izjavila, da ona predlogov ni mogla odkloniti, ker jih sploh ni dobila na vpogled. Tako je bila mimo usodna ura.

Usodna seja nemškega drž. zbora

Na Poljskem so sprito položaja na mejah objavili splošno mobilizacijo. V Nemčiji pa je bil ponovi sestavljen in v jutranjih urah objavljen Hitlerjev proglas na vojsko, kjer nemški državni kancler razlaga, zakaj mora poljsko vprašanje reševati z orožjem v roki.

Zutraj ob 7. — v petek, 1. septembra — je predsednik Gdanaka objavil priključitev tega mesta k Nemčiji. Hitler je takoj odgovoril, da priključitev sprejme.

Ob 10. dopoldne je bila seja nemškega državnega zbora, na kateri je Hitler v enournem govoru razložil, zakaj mora proti Poljski nastopiti z orožjem v roki. Potrdil je že enkrat, da proti Angliji in Franciji nima nikakršnih zahtev ter da bo poljsko vprašanje rešila Nemčija sama, ne da bi klicala na pomoč italijansko zaveznico. V svojem govoru

je dohtil za svoje naslednike najprej Göringa, za tem Hessa, ako bi se njemu ali Göringu kaj pripetilo.

Splošna mobilizacija v Franciji in Angliji

Istočasno je bila seja francoske vlade, po kateri je bila objavljena uredba o splošni mobilizaciji vseh oboroženih sil na suhem, v zraku in na morju v Franciji in vseh kolonijah. Popoldne 1. septembra je bila seja angleške vlade, nato seja parlamenta, kjer je Chamberlain govoril o odgovornosti za to novo vojno ter o odločnosti, da bo sedaj šla do konca. Po seji parlamenta je bila seja kronskega sveta, na kateri je kralj podpisal ukaz o splošni mobilizaciji kopenske armade, vojnega brodomstva in letalstva.

Nevtralne države

Dne 1. septembra popoldne je imela sejo tudi italijanska vlada. Po seji je bilo objavljeno uradno poročilo, da italijanska vlada sama od sebe ne bo podvzela nobene vojaške pobude, ter pismo Hitlerja na Mussolinija, kjer nemški kancler ponavlja, da Nemčija pomoči Italije ne bo potrebovala. Tekom večera so prišle izjave različnih držav, med njimi tudi Madžarske, da ostanejo nevtralne. Baltičke in skandinavske države so tudi med njimi.

Začetek nemških napadov na poljsko ozemlje

Od ranih petkovih jutranjih ur dne 1. septembra dalje so nemške čete začele napadati poljsko ozemlje vzdolž vse poljsko-nemške meje. Posebno bojevita so bila letala, ki so bombardirala veliko število poljskih mest, med njimi tudi Varkavo, Krakov, Gdinsko, Poznani. Poljska poročila govorijo o velikem številu ranjenih in mrtvih. Poljska vojska se je točno držala navodil, da ne sme nikjer preiti na napad na nemško ozemlje, marveč, da se mora omejiti samo na obrambo svojega ozemlja.

Napadena Poljska prosi Anglijo in Francijo za pomoč

Na podlagi teh dejstev je potem v petek, 1. septembra zvečer poljska vlada javila francoski in angleški vladi, da je od strani Nemčije napadena in da je torej prišla v položaj, ko mora prositi za pomoč, ki sta jo Anglija

in Francija Poljski obljubili v zavezniški pogodbi.

Zadnja mirna zahteva zapad. velja

Dne 1. septembra je angleški poslanik v Berlinu po nalogu vlade Nj. Vel. sporočil nemški vladi, da bo Anglija, ako nemška vlada ni pripravljena dati znesljivega zadnja, da bodo boji proti Poljski prenehali in da bodo nemške čete umaknile s poljskega ozemlja, takoj izpolniti vse svoje obveznosti do poljske države.

Dne 3. septembra ob 9. je angleški poslanik v Berlinu po nalogu angleške vlade sporočil nemški vladi naslednje: Ako nemška vlada do danes 3. septembra ob 11. dopoldne srednjevropskega časa ne bo dala povoljnega odgovora, da je pripravljena ustaviti sovražnosti proti Poljski in svoje čete umakniti iz Poljske in ako zien odgovor do 11. ure ne bo v rokah vlade Nj. Veličanstva, smatra Anglija, da se od te ure naprej nahaja v vojnem stanju z Nemčijo. Vlada Nj. Veličanstva da sedaj ni dobila od nemške vlade nobenega odgovora. Zatorej objavlja, da je v tem trenutku nastalo vojno stanje med Anglijo in Nemčijo. Isto je javila in izjavila Nemčiji tudi francoska vlada — seveda brez uspeha.

Nagovor angleškega kralja na ves svet

Kralj Jurij VI. je izdal po radni nastopil proglas:

»V tej težki uri, zvečra najbolj usodni v naši zgodovini, pošiljam svojo politično vso vsem, doma in v deželah onstran morja. Pošiljam jo iz globine svojega srca in je namenjena vsakemu izmed nas. Že drugič v življenju večine izmed nas smo v vojni. Mnogo in mnogo smo se trudili, da bi našli mirne izhod iz sporov med nami in med onimi, ki so danes naši sovražniki. Bilo je zaman. Priznali so nas v vojno. Toda mi spraznumo to novo breme, da se obnovi red svobode na svetu. Izjaviti se je hotelo učelo sebičnega zadrževanja nasilja proti svobodi in neodvisnosti drugih držav. Takšno učelo, čeprav zavito je primitivno: nič je pravica. Ako bi to ne želo zmagalo, bi prišel v nevarnost ves angleški imperij in vsi narodi bi bili v neprestani strahu, izgubljeno bi bilo vsako upanje na varnost med narodi. To je alternativa, ki je pred nami. Nemožna je misliti, da ne bi sprejeli te borbe. Zato iz dna srca kličem svoje narode doma in onstran morja, naj sprejmejo to našo borbo. Naj bodo močni in slojni v teh hudih časih. Naloga bodo hude in temni dnevi bodo pred nami. Kajti vojna se bo omejevala

Davna zahvala.

Podpisana Marija Brezovar, naročnica „Domoljuba“, se upravi tega lista največje zahvaljuje za naklonjeno požarno podporo v znesku

Din 1000-

Bila sem res v največji stiski in mi je bilo s tem zneskom veliko pomagano. — Domoljuba vsakomur toplo priporočam, da se ja naroči.

Hmelčiče - Mirna peč

Marija Brezovar

Zadnji mirovni poskus papeža Pija XII.

Nekateri ljudje, ki tudi v težkih časih ne morejo skriti mrinje do Cerkve in do duhovnikov, razburjajo ljudstvo, da je sv. oče papež Pij XII. tudi za vojsko. Iz kakšnega vira prihajajo takšne govornice, je jasno. Vsak strok ve, da je ravno nasprotno resnica. Papež Pij XII. si je s drugimi državniki na vso moč trudil, da bi se preprečila vojna. In tudi še sedaj, ko že grmijo topovi, se papež trudi, da bi se ustavile sovražnosti. V tih dneh je sv. oče Pij XII. dvostavil vsem glavnim velesilam naslednji predlog za ohranitev miru:

1. premirje med Poljsko in Nemčijo naj se takoj sklene in sicer naj traja 10 do 14 dni;

2. obe, Poljska in Nemčija, bi se morali obvezati, da ne boeta medtem podvzeli nobenih ukrepov, ki bi napetost povečali;

3. med tem časom pa bi bila sklicana splošna konferenca, na katero bi poslali zastopnike glavne velesile, vse sosedne države Nemčije in Poljske, prav tako pa še nevtralne države, Belgija, Nizozemska in Švica;

4. vlada Zedinjenih držav Severne Amerike in Vatikan bi tudi poslala svoje zastopnike. — Splošna konferenca pa bi obravnavala mirno revizijo versajske pogodbe in bi se zaključila s podpisom splošne kolektivne nenapadalne pogodbe.

Številne države so zelo ugodno sprejele te predloge,

samo na bojna polja. Tudi oni doma bodo izpostavljeni njenim strahotam. Toda to je vojna za pravico. Ponižno in s spoštovanjem polagam našo stvar v božje roke. Pripravljeni na vsako žrtev bomo zmagali. Z božjo pomočjo bomo zmagali. Naj vas Bog blagoslovi vse!

1. september

Poljsko poročilo: Dne 1. septembra 1939 so Nemci v prvih jutranjih urah z nepričakovanim napadom letalstva in čet prodrli na naše ozemlje brez predhodne vojne objave. Delovanje nemškega letalstva je bilo naslednje: Nemško letalstvo je izvršilo več napadov na važnejše točke na vsem poljskem ozemlju. Nemški letalci so bombardirali mesta Augustov, Novi Dvor, Ostrov, Mazojcka, Tczew, Puck, Zambrov, Radomsko, Torun, Tunel, Krakov, Grodno, Trzedinjo, Gdinjo, Jaslo, Tomasov, Mazovjecki in Katowice. V bombardiranih mestih je bilo med civilnim prebivalstvom več mrtvih in ranjenih. Pri Kutnu so nemška letala bombardirala in streljala s strojnimi in topovi na vlak, ki služi izselitvi prebivalstva. V Grodnu je bila poškodovana katoliška cerkev, v Sjalapodlaski pa je bila zadeta pravoslavna cerkev. Poročila o poznejših bombardiranih še dalje prihajajo. Iz Gdanska izvirajo močni letalski napadi na Gdinjo, ki se je nahajala včeraj pod ognjem bomb. Včeraj je bilo skupno sestreljenih 16 sovražnih letal, poljske izgube pa znašajo samo dve letali. Istočasno z zračnimi napadi se je začela akcija nemških čet tudi na raznih obmejnih točkah. Nemške čete so na več krajih prodirle na poljsko ozemlje. V teku našega podviga smo napadli in s topovi razbili blindiran sovražni vlak, ga zajeli ter ujeli posadko. Prav tako je bilo uničenih več sovražnih tankov. V krajih, kjer se vodijo operacije, smo ujeli večje število sovražnikov. V Gdanku so bili trije napadi na Westerplatte odbiti.

Nemško poročilo: Naše čete, ki prodirajo iz Slezije, stalno napredujejo v smeri proti Censtohovi. V koridorju se naše čete približujejo Naklu. Pred Grudzladzom so borbe v teku. Naše čete, ki prodirajo iz vzhodne Prusije, se bojujejo globoko na poljskem ozemlju.

S ponovnimi močnimi napadi je nemško letalstvo napadlo in razrušilo vojaške naprave na množestvilnih poljskih letališčih, med drugimi Rahvigu, Pucvigu, Grudziadzu, Poznanju, Floku, Lodžu, Tomasovu, Tamasovu, Radomu, Nudi, Katovicah, Krakovu, Lvovu, Brestu in Terespolu. S tem je nemško letalsko orožje zagospodarilo nad poljskim zračnim prostorom, kljub temu, da so ostale močne letalske sile v srednji in zahodni Nemčiji. Nekateri deli nemških pomorskih sil so zavzeli postojanke pred gdanskim zalivom ter ščitijo Vzhodno morje. Solska ladja »Schleswig Holstein« je bombardirala Westerplatte, katero so zasedli Poljaki. V Gdinji je nemško letalstvo bombardiralo vojno pristanišče.

2. september

Današnje uradno poročilo poljske vojske je bilo podpisano od vrhovnega poveljnika Smigly Rydza. Poljaki trdijo, da so v teku izredno hudi boji, zlasti na vsem področju okrog Katovic. Poljsko topništvo je uničilo sedem nemških težkih tankov. Številne granate, ki so padle v bližini Katovic, niso eksplodirale. Nemška letala so izvršila bombardiranje na 17 poljskih mest. Vodile so se tudi hude letalske bitke 230 km severno od Varšave, kjer so nemški bombniki porušili več zgradb in težko poškodovali tudi pravoslavne cerkve. Uradno poročilo dalje trdi, da je poljsko protitankovsko topništvo onesposobilo nad 100 nemških tankov, ki so izvršili napad. Protiletalsko topništvo je doslej sestrelilo 34 nemških letal. Nemška letala so tudi danes izvršila več bombnih napadov na Varšavo. Nemška letala letijo zelo visoko zaradi nevarnega obstreljevanja poljskih protiletalskih topov, pri katerih je dobro izvežbano moštvo. Le one izmed nemških bombnih letal se je spustilo nekoliko nižje, ki pa je bilo takoj sestreljeno na zemljo. Posadko, sestojajočo iz štiri članov, so takoj aretirali poljski stražniki. Dva člana posadke sta bila ranjena od drobcev granate. Do danes opoldne so Nemci izvršili skupno 94 letalskih napadov na razna poljska področja. Skupnega števila mrtvih in ranjenih še niso ugotovili, ker so ponekod pretrgane telefonske zveze. V današnjem napadu na Varšavo je sodelovalo nad 40 letal. Do davi so nemške letalske sile izvršile 94 napadov na odprta mesta in vasi na Poljskem. Od tega je bilo 22 napadov na mesta, ki šte-

Ohrani tudi Tvojemu

otroku zdrave zobe!

Sargov

KALODONT

profi zobnemu kamnu

jejo čez 10.000 prebivalcev. Poleg drugih mest so Nemci bombardirali tudi znamenito poljsko narodno svetišče Censtohova, ki gori.

Francozi in Angleži izpraznujejo mesta

Francozi in Angleži s svojega ozemlja, posebno iz mest, ki imajo vojaški značaj, izseljujejo vse starčke, žene in otroke. Do 2. septembra so odpeljali iz Londona okrog 400.000 otrok, žena, slepcev in starcev. Izseljevanje pa seveda traja dalje.

3. september.

Ta dan ob 11 dopoldne je tudi avstralska vlada sporočila, da je uvedla vojno stanje po vsej državi. S tem je Avstralija kot dominijon angleške svetovne države v vojni z Nemčijo. — Japonska vlada je izjavila, da ostane v tej vojni nevtralna. Izdala je nalog vsem japonskim ladjam v evropskih vodah naj ne odhajajo iz svojih pristanišč, če so pa na morju, naj takoj odplovejo v nevtralne luke. — Nemški čezoceanski parnik »Bremenc«, ki se je vračal iz Amerike, je zaustavil angleški rušilec in ga prisilil, da je zaplul v neko angleško pristanišče.

Poljsko poročilo: Danes 3. septembra so nemška letala dvakrat bombardirala Varšavo. Eden izmed bombnikov je letel okoli sto metrov visoko čez mesto ter vrigel dve bombi na poslopje ameriškega veleposlaništva. Ameriški veleposlanik je izjavil tujim časnikarjem, da je sam videl letalo, ki je letelo izredno nizko in bi pilot vsekakor moral videti ameriško zastavo. Takoj nato je s posebno brzojavko sporočil dogodek v Washington. Pri Ravič Lehnovu je močan oddelek poljske konjenice napadel nenadoma nemške čete. Po srditi bitki so poljski konjeniki napadli Nemce v beg in osvojili na tem delu spet vse zasedeno ozemlje ter prestopili tudi nemško mejo in pet kilometrov daleč prodrli na nemško ozemlje. Pri jutranjem zračnem napadu na Varšavo so porušili in zažgali predmestje Konstantin. Vsega je bilo dozdaj bombardiranih 20 poljskih večjih mest. Pri tem je izgubilo življenje nad 1500 civilnih oseb, zlasti žensk in otrok. Nemška letala so rabila bombe s strupenimi plini. V mestih Mislenice, Volbrom in Robiče je veliko število ljudi ranjenih, posebno mnogo.

Se je čas, da si nabavite srečke Rajcev malih zivanih, kar bo izdano 10. sept. ob 14. uri pri Novem svetu. Zveza, Ljubljana, Karunova ul. 10

Jugoslavija - otok miru sredi razburkanega morja

V nedeljo 3. septembra je bila v Pragu objavljena deklaracija predsednika ZZZJ, ki kaže, da je Jugoslovija tudi mirna država. V deklaraciji se kaže, da ta država ne bo nikoli postala del nekakšne vojaške zveze, ki bi jo vodila tuj sila.

Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Nova zemlja obalnih držav, ki so se razvile iz staročasne organizacije. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države.

Pravda je, da so vse države, ki so se razvile iz staročasne organizacije, na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države.

Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države. Na vseh straneh sveta se razvijajo nove države.

Mi pa hočemo do konca braniti mir in ne se vmešavati v zapeljivo, kar bi nas sililo. Mi smo tudi s prepovedmi odločeni. Sedaj pa ko je naša napoved sosedu Nemčiji v vojnih zapeljivih, bi bilo brezobzirno od Nemčiji zahtevati, da bi zanesarila meja, da ne bi izvršila varnostnih ukrepov. Jaz sem odkrito in jasno povedal, kar vam, koliko stvari gredo v vašo družino, vas, mesto in kraje, ko odhajajo naši najmlajši, naši najdražji. Qui odhajajo zaradi tega, da moramo vedeti, da smo storili vse, kar je bilo mogoče. A, če bi kdo, kar pa Bog ne daj, hoteli nam kaj vzeti, če bi kdo zametil oči, da bi našli mejah, hočemo varovati naravno črto. Dokler nas bodo pustili pri miru, jih bomo pustili tudi mi. Nihče, pa prav nihče naj se ne boji, da bi morebiti mi dali povod za razburjanje, kaj šele vojni za nas. Jugoslavija misli v tem težkem trenutku, da je za vse najboljšje, da sama ostane mirna in nevtralna. Naj le bodo oni sprti. Če mislijo, da se morajo bojevati, naj se bojujejo. Mi pa bomo obranili ta kosček Evrope v kolikor je od nas odvisno, v miru. To, ako ostanemo mirni in nevtralni, ne more nikomur škodovati. Nikomur ne smim in ne drugin v interesu vseh je, da ostanemo nevtralni. Politiko miru, miru do vseh, bomo držali do skrajnih meja, politiko česti pa bomo zagovarjali pred Bogom in pred domovino, da obratimo v zgodovini na naš rod čestito spomin. V to naj nam pomaga Bog. Bog dej srečo preseljskim detavcem. Bog živi!

4. septembar

Donej so objavile Nemčiji vojno središčno državo, ostrova: (omnisi): Poljska, Atgrija, Francija, Avstrija, Nova Zelandija, Egipt, Kanada in Indija. Med državami, ki so sklenile, da bodo nevtralne, so, razen že navedenih, tudi Jugoslavija in Ameriška, Sovjetska Rusija, pa je izjavila, da hoče dobavljati živež in druge potrebščine obema sovražnim taborem.

Boje na poljsko-nemški meji postajajo vedno bolj srede. Nemška poročila javljajo, da je njih armada zasedla kraje Novi Mlavo, 35 km jugozahodno od Krakova pa Katowice. Nemški diplomati nesprejeto vzemirajo poljsko prebivalstvo in povračajo ve-

like žive med civilnim prebivalstvom in ogroženo škodo na poljskem narodnem premoženju.

Poljski junaki branijo svojo domovino, kar Nemci sami priznavajo. Podržano povzročijo, da so poljske čete v silovitem boju večje nemške čete nazaj in pridre na nemško področje, kjer so se utrdile. Poljski zapad je bil izvožen v Vzhodni Prusiji blizu mesta Eplava. Želi se, da čimprej Poljski z vsako ceno presekaš nemško armado v koridorju od armade v Vzhodni Prusiji.

Del Gdanška je še v poljskih rokah

Četiri poljske vojske v utrdah na Westerplatte sredi pristanišča v Gdanšku, se še vedno junško drži na svojem mestu avstrijskim silnim, premočnim napadom nemške vojske, letalstva in brodogradnje. Westerplatte je neprestano pod ognjem topov s celine in s nemške križarke »Schleswig Holstein«, ki je že pred tednom dni priplula v gdanško pristanišče. Pustojanka na Westerplatte je izrednega vojaškega pomena, ker nadzoruje dostop v luko Jadr Gdanška je od tega mesta oddaljeno 4 kilometra. Na Westerplatte je bilo do sedaj poljsko pristanišče in municijsko skladišče. Poljska ga je dobila v vojni z bojiševiki leta 1920. In je imela pravico tam imeti spravljeno orožje in strelivo. Ni se pa te pravice posluževala vse do leta 1933, ko je prišel na oblast narodni socializem. Ko se je razmerje med Poljsko in Nemčijo razstrilo, je Poljska to pe-tojanko utrdila in posadko ojačila tako, da ji nemška vojna sila ni mogla v treh dneh do živca, kljub številnim napadom.

DROBNE NOVICE

Nemška četa (okrog 700.000) se začne Svrasko in od tam prodirajo na Poljsko.

V Rimu ugasnejo vsak večer vse luči in je italijanska prestolnica v popolni temi.

Komunistične stranke so razpustila francoska vlada.

Prekinjena je telegrafna zveza med Italijo, Nemčijo in Avstrijo.

Prostnemsko filme je odstranila s programa sovjetska vlada.

Zaprti so vse šole v Nemčiji in prekinili pouk.

V Nemčiji je posiljanje inozemskih radia postal strogo prepovedano.

Pol do bližostanja, sreče in neodvisnosti vam poskušamo hraniti posojilnica sliki doma, Ljubljana, Dvorakova 3. — Prospekti brezplačno.

otroci. Točno število ranjenikov in umrlih še ni ugotovljenih.

Ubitih so nemške letalke, danke, spet večkrat bombardirala. Vrgla so prave bombe na razne mestne okraje. Ubitih je bilo 41 ljudi, 62 pa ranjenih. Med njimi je tudi pol otrok.

Nemško sporočilo: Nemško vzhvoo-površivo poročila: Nemška vojska nezadržno prodra na poljsko ozemlje in dosega naglo zmago. Nemške čete so na dveh krajih s pomenu prekorčile Vistulo ter pognale v zrak dva mostova. Vojska, ki prodira iz Stezije, je doseglja zvezo s četami, ki napredujejo iz Vzhodne Prusije, ter presekaš Koridor. Poljske čete v omejenem delu Koridora so poskušile prebrati nemške čete, a so bile zavrajane. Pri letalskih bojih na Poljskem sodelujeta dva divizion poljskega letalstva, ki popolnoma obklatnja poljsko rabo. Nemška vojska je vstrelila dozdaj 129 poljskih aparatov, nemško letalstvo pa je izgubilo 21 letal. Nemška letalstva, ki so ušla poljske orožarne v Skorkulskem. Druge je bila zasedana. Čestohova, kjer je nemška vojska ušla vse vojaške naprave.

Trgovski učni zavod v Ljubljani, Kongresni trg 2.
vpisuje v svoj ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ S PRAVICO JAVNOSTI
redno vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 7. ure popoldne
Tečaj je organiziran kot redna Enoletna trgovska šola in nudi svojim učencem vse ugodnosti, ki jih imajo učenci državnih trgovskih šol. Zavod se nahaja na Kongresnem trgu v brežnjah prostora, dvorazredna trgovska šola in ima prostorno, moderno učilnico. Zavod ni je zavolje svoje solidnosti in svojih učnih uspehov pridobil številne slovesne nagrade in je po svojih pedagoških metodah in strokovnih uspehih najmodernejši in najuglednejši zavod te vrste. — Vse podrobne pojavnosti daje vodstvo zavoda ustno ali pisмено. Telefon. Dopisna trgovska šola 29-66.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Naš kralj Peter II. je obhajal 6. septembra svoj rojstni dan. Molimo za mir, ljubljeni kralja in delajmo za slovenski narod in njegovo pravico!

o 40-letnice srečnega zakona sta obhajala dne dni Terezija in Janez Rupar iz Ptuja. Iskreno čestitamo!

DOMAČE NOVICE

d Voditelj slovenskega naroda v Vratih. Dr. Anton Korošec, ki letos letuje v Begunjah, je porabil oni dan za izlet v romantična Vrata pod našim očakom Triglavom. Novica o tem se je hitro raznesla po Mojstrani. Ob povratku iz Vrat je namreč dr. Korošca pri slapu Peričniku pričakala strumna četa slovenskih fantov in naraščajnikov ter zastopnikov prosvetnih ustanov. Našega voditelja je pozdravil župan iz Mojstrane Viktor Janša in mu v imenu občine želel dobrodošlico, mala deklica v narodni noši pa mu je izročila šopek planinskih cvetlic. Dr. Korošec se je z vsemi prijazno pozdravil in pogovarjal.

d Sprememba imena pošte. S 1. septembrom se je spremenil naziv pošte »Videm pri Krškem« v »Videm ob Savici«.

VSAK SLOVENEK, VSAK KATOLIK JE NAROCNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

d Redka stoletnica. Vas Dragošlavci pri Varaždinu je bila te dni prizorišče edinstvene slovesnosti. Zakonca Franc in Katarina Jurič sta v krogu svojih številnih potomcev slavila nič manj kakor stoletnico svoje poroke. Zakonca sta bila rojena leta 1820 in sta se poročila leta 1839, ko sta bila stara po 19 let. Oba, mož in žena, sta kljub visoki starosti 119 let, še zelo krepka in pri močeh. Mož vsak dan zadovoljno pokadi nekaj pipic tobaka, žena pa ima še tako dobre oči, da ne potrebuje očal.

d Nekaj nujno potrebnega. Preosnovno državnih denarnih zavodov predlagajo sedaj Hrvatje. S tem hočejo doseči, da bi se popravile brezštevilne krivice, ki so jih državne denarne ustanove povzročile hrvatskemu gospodarstvu, ker so prvenstveno podpirale le vzhodne pokrajine in odrekale podporo hrvatskim denarnim zavodom. Preosnovno bodo doživeli sledeči denarni zavodi: Narodna banka, Državna hipotekarna banka, Poštna hranilnica in Privilegirana agrarna banka. Podružnice teh zavodov v Zagrebu bodo morale dobiti svoje popolno avtonomijo. — Istočasno pa se Hrvatje zavzemajo za popravo krivic in povrnitev vseh težkih denarnih kazni, katere so bile naložene hrvatskim gospodarstvenikom za vsak najmanjši prekršek, kar se tiče denarnih poslov in davkov.

d Občinski uslužbeni okraja Brežice so pred kratkim ustanovili »Okrajno sekcijo strokovnega združenja občinskih uslužbencev za okraj Brežice«. Sklenili so, da bodo pri vsakomesečnih sestankih reševali skupna

vpripranja ter se s strokovnimi predavanji izobraževali, obenem pa se med seboj tovariško povezali v borbi za svoje pravice. Zasedovali bodo cilj, da se vodi propaganda vse dotle, da se bo v slehernem okraju Slovenije ustanovila okrajna sekcija in se povezala v skupno banovinsko organizacijo, tako da se sedaj obstoječe organizacije (južni in severni del) združijo. Priboriti hočejo sebi v okviru možnosti pravice, ki jim pripadajo.

d Nova poštna avtobusna prega se je otvorila s 1. septembrom med Dravskim poljem in južnim delom Slovenskih goric. Avtobus vozi dvakrat na dan, zjutraj in popoldne na progi Ptuj-Sv. Urban-Sv. Boltenk-Sv.

ličino zdravil. Ko se je vračalo v Nemčijo, je vozilo s seboj tudi zastopnike jugoslovanske lekarnarske zbornice.

d Na letošnji velesejmski razstavi je velika kmetijska razstava, kjer sodeluje tudi kmetijska zbornica.

d Perziji kupujejo naše konje. V srednjo Bačko je prispela vojaška komisija iz Perzije, ki kupuje konje za perzijsko vojsko. Perziji kupujejo samo zdrave in močne kmečke konje ter jih plačujejo po 7000 din. Naše kupili so vsega skupaj okrog 7000 konj.

d Naše vino je Nemcem všeč. Veliko priznanje so žela na vinogradniškem kongresu v Kreuzsachu v Nemčiji vina iz slovenskih goric ter iz Dalmacije. Na kongresu so bili zastopniki vinogradnikov iz skoraj vseh vinorodnih evropskih držav. Istočasno je bila tudi razstava vin, pri kateri je bila naša država zastopana z vini iz Slovenije, Dalmacije,

Andraž-Juršinci (Sv. Lovrenc)-Ptuj, in sicer en dan zjutraj v eni, popoldne pa v obratni smeri, drugi dan v obratnem smislu, tako da imajo vsi kraji ob progi, ki je dolga 50 km, po enkrat na dan krajšo pot do Ptuja, kjer dobe dobro zvezo z vlaki. Voznina stane 70 par za kilometer.

d Pri saprtju ali pri motnjah v prebari vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josefc vode«.

d Zborovanje planincev iz vse države bo letos 8. in 9. septembra v Skoplju.

d Pravoslavci so začeli romati. V Čajnici je že zelo stara božjepotna cerkev, v kateri je podoba Matere božje, za katero verniki verujejo, da ima čudodelno moč. Te dni prirejajo veliko romanje v Čajnico, da bi verniki prosili Boga in Mater božjo za mir na svetu.

d Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe valed tega na saprtju in motnjah pri prebari, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Zato uživajte dnevno po eno čašo »Franz-Josefovo« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Opt. reg. 8. br. 20712/32.

d »Leteča lekarnac se imenuje veliko letalo znane nemške tvornice za zdravila »Bayer«. Oni četrtak je to letalo pristalo v Zagrebu, kjer je odložilo veliko pošiljko raznih zdravil za malarijo za zagrebško zastopstvo Bayerja. Sledeči potek je letalo odletelo v Beograd, kjer je prav tako odložilo večjo ko-

Srema, Vojvodine in Sumadije. Kakor poročajo zagrebški listi, so se Nemci zlasti zanimali za slovenska štajerska in za dalmatinska vina. Verjetno je, da bo prihodnji kongres vinogradnikov v naši državi.

d Nemški državljani — poklicani pod orožje. Dne 2. septembra so dobili številni,

Pažnja Vas varuje razočaranja

Zelo že pri nakupu Aspirin tablet pazite na »Bayer«-jev križ, kajni brez tega znaka ni Aspirin

ASPIRIN

TABLETE

Opt. reg. pod št. brojem 12608 od št. 21. 1928.

CVIČEK pravi dolenski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

Naše življenje — doba preskušnje!

Solze matere vdove so dale Kristusu povod, da je zopet obudil človeka v življenje. Solze pa so bile samo povod, ne pa vzrok žudeža. S čudežem je naš Gospod hotel predvsem pokazati svojo božjo moč, da bi ljudstvo, zlasti učenci verovali njegovim besedam, zlasti takrat, kadar je bilo težko verovati. In težko zapopadljivo je bil za mnoge, kakor tudi še danes, nauk o posmrtnem življenju.

In kaj nas Kristus uči o tem? Predvsem, da je naše življenje samo doba preizkušnje. Da bomo po smrti o svojih delih v življenju morali dati Stvarniku odgovor, in po njih nas bo sodil in obsodil ali v večno življenje, ali pa v večno kazen.

Zato je božji Učenik pogosto svaril svoje posvetno misleče rojake pred razotaranjem, ki jih čaka, po smrti. Svaril je pred pohleptom po bogastvu, ki zapira vhod v nebesa, pred svetnim premoženjem, ki ga razjeda rja in molji ali ukrade tat. Svaril je, da bi se človek potegoval samo za zunanjo čast, kot to delajo farizeji. Ohrabroval pa je one, ki so se znali odtrgati od svetnih želja in hrepene po pravičnosti, usmiljenju, čistosti, po miru in resnici.

Če sledimo temu Kristusovemu nauku, potem življenje za nas ni več uganka. Potem vemo jasno, zakaj smo tu in kaj nas po tem kratkem življenju čaka, kjer se bo naša duša umirila in srce končno utečilo hrepenenja po popolni sreči.

v Mariboru bivajoči nemški državljani poziv, naj se takoj vrnejo v Nemčijo. Med njimi so številni tekstilni strokovnjaki iz sudetskega ozemlja in bivši Avstrijci, ki so bili v Mariboru v lepih službah. Vpoklicani so tudi nekateri Mariborčani, ki so bili rojeni v Mariboru, pa so se izjavili po prevratu za Avstrijo. Med temi so trgovci, zasebni uradniki in obrtniki.

d Izseljenski duhovnik iz Francije Stanko Grims poroča: Zaradi vojnega stanja med Anglijo, Francijo in Nemčijo obveščam vse izseljence iz Francije, ki so v domovini, da je za zdaj povratek v Francijo nemogoč. Edina pot, ki nam je bila še prosta, nam je sedaj onemogočena. S tem preklicujemo vsa naša prejšnja navodila, ki smo jih sporočili po radiu in časopisju glede povratka v Francijo. Val naj ostanejo mirno doma pri svojih sorodnikih. Vsa lo spremembo glede povratka daje Rafaelova družba v Ljubljani, Tyrševa cesta 31.

d Dve vrsti dvodinarskih novcev. Narodna banka je izdala naslednje uradno sporočilo: V zvezi z obtokom novega kovanega denarja sporoča Narodna banka, da je novi denar iz aluminijeve bronce 2 din izkovan v manjši množini s kalupi dunajske kovnice, večinoma pa s kalupi državne kovnice v Beogradu. Zaradi tega se pojavlja neznatna razlika na novih dvodinarskih novcih. Krona novih dvodinarskih novcev, izkovanih s kalupi dunajske kovnice je za milimeter manjša od krone na dvodinarjih, izdelanih v državni kovnici.

d Za več ke 500 milijonov din velne in volnenih izdelkov uvažala letno naša država. 50.000 ha pa imamo sveta v vsej naši Slove-

niji, katerega ne moremo izrabiti drugače, kot za pašo in vzrejo ovac. Nekaj nad 35.000 ovac gojimo danes v vsej Sloveniji. Na 1 kv. kilometer prideta pri nas komaj dve ovci, na 100 ha obdelane zemlje 4 ovce, na 1000 naših prebivalcev pa komaj 30 glav ovčje živine. Za kritje lastnih potreb bi prebivalci naše lepe Slovenije morali gojiti letno najmanj 800 tisoč ovac, namesto današnjih 35.000. Vendar bi zaradi pregoste naseljenosti prebivalstva naše kmetijstvo ne moglo prerediti toliko množino ovac, ker pridejo za to v poštev le briboviti predeli naše slovenske zemlje.

d Vojaka je rešil iz Drave. V Dravi pri Mariboru sta se hotela kopati te dni tudi dva vojaka. Eden izmed njiju se je popolnoma sleskel ter stopil v vodo. Drava pa je na tem mestu deroča in globoka in je vojaku takoj zmanjkalo tal pod nogami. Začel je klicati na pomoč. Ker pa kopalci dan za dnem kričijo, ni nanj nihče obračal pozornosti, čeprav se je boril s smrtjo. Povsem po naključju je pri svojem obhodu tedaj prišel na breg policijski nadzornik Josip Kovačič, ki je tekkel po toku Drave in skočil v prvi čoln nekega fanta, ki je ribaril. V zadnjem trenutku se mu je posrečilo že potapljalčega se 25 letnega vojaka Miodraga Čiliča iz Velike Drinave, ki je vajen plavati le v mirni moravski vodi, rešiti.

d Važno za one, ki ne morejo v redne šole. Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2, začenja dne 4. t. m. z rednim vpisovanjem v vse svoje tečaje in predmete kakor v svojo Dvoletno trgovsko šolo — knjigovodstvo, trg, računstvo, korespondenca, stenografija, nemščina, francoščina itd. — Priporočamo vpis zlasti onim, ki zavoljo služb ali drugih ovir ne morejo v redne šole. — Na stotine zadovoljnih absolventov. — Pouk je individualen in se vrši z dopisovanjem. — Pišite po pojasnila.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Vsi občinski odbori razpuščeni. Ban banovine Hrvatske dr. Ivan Šubašič je izdal odlok, s katerim je razpustil vse občinske odbore v svoji banovini, razen zagrebškega, kajti zagrebški župan je bil postavljen s kraljevim ukazom, in ga mora torej edinole kralj

razrešiti poslov. Ban je postavil za prevzemnike občinskih poslov za vsako občino najstarejšega občinskega uradnika oziroma tajnika. V večini občin se je bil ukaz že izvršil. Posebno vesel so bili tega ukaza v Osijeku in Bjelovaru, kjer sta občinska sveta iz vrst pristašev Juraja Demetroviča in dr. Stojadinoviča gospodarila po svoje in z različnimi odredbami razburjala občane, ki so v veliki večini pristaši dr. Mačka.

p Na Hrvatskem hočeje ostati. Pravoslavno prebivalstvo iz okraja Dvora na reki Uni je poslalo v Belgrad zastopstvo, ki je proslilo, da bi kraj priključili banovini Hrvatski. Prebivalstvo je stoletja živelo v najboljši slogi s Hrvati in pravi, da govore za priključitev k novi banovini tudi njihov zemljepisni položaj, zlasti pa govori za to gospodarska povezanost kraja z ostalimi kraji, ki so bili izločeni iz vrbaske banovine in priključeni banovini Hrvatski. Posebno odposlanstvo pravoslavnega prebivalstva, ki ga je vodil poslanski kandidat z Mačkove liste Eror, pa je odšlo k Cvetkoviču in proslilo tudi njega za priključitev Dvora k banovini Hrvatski.

p Pri posvetu podpredsednika SDS Vilderja in podpredsednika HSS inž. Košutiča so sklenili, da bo po starodavnem običaju predsednik hrvatskega sabora — srbskega pokolenja.

p Svoječasni glavni tajnik Hrvatske seljačke stranke dr. Jurij Krnjevič, ki je vsa leta po uvedbi šestojanuarskega režima živel v tujini in sicer večinoma v Ženevi, se je pripeljal v Zagreb, da bo spet prevzel mesto glavnega tajnika stranke.

NESREČE

n Pri plezanju na Spik se je smrtno ponesrečil Jeseničan Albin Župan, slušatelj tehničnega oddelka na ljubljanskem vseučilišču.

n Avto je podrl Matevža Benedičiča, delavca iz Zeleznikov. Benedičič je hudim poškodbam v ljubljanski bolnišnici podlegel.

n Glavo mu je odrezal. Iz Lukovice pri Velenju poročajo o usodni nesreči, ki se je tam pripetila na železniški progi. 33 letni železniški delavec Rafael Zagar je šel prižigat signalne luči ob progi. Šel je po tračnicah. Mimo proge teče potok, ki močno

Krščanska načela — osnova državljanskega načela

Svet je nervozen! V težkem ozračju živimo! Vse je napeto krog nas, tako kot pred hudo nevihto. Časopisje piše danes, da se je položaj poslabšal, jutri, da se naglo boljša. Konference zunanjih ministrov, sestanki voditeljev držav so na dnevnem redu, zboljšanja pa ni nobenega.

Zakaj je to? Ker ni govora o pravičnosti, ne o krščanski ljubezni, ki da vsakemu, kar mu gre, ki prizna narodom pravice, danes velja pravica močnejšega, danes velja sila. Kdor jo ima, je gospodar, kdor je majhen, je suženj.

Na čelo držav so se neredko postavili ljudje brez srčne izobrazbe, ljudje, ki jim je gonilo njihovega delovanja slava in denar! V njih ni ljubezni do države, ne do naroda, marveč le do sebe. Da zakrijejo svoje namene, se poslužujejo raznih gesel, ki zvene

kaj zapeljivo, da le varajo, da le vabijo v svoje mreže. Osebnostnosti, ki jo krščanstvo tako zagovarja, ni več! Kdor je neljub, naj izgine. Vsa sredstva so dovoljena, ko gre, da sebi pomagam. Načelo, ki je v svojem bistvu pogansko.

Omenili smo krščanstvo. V svetu je silno gibanje, pa naj bo nacionalizem, fašizem, komunizem ali kak drug -izem, ki je kljub temu, da si na videz nasprotuje, v sovraštvu do vere edin. Če ljubezni ni, je pa sovraštvu, sovraštvu do vsega, kar je krščansko.

In človek se sprašuje, kaj nas čaka?

Odgovor je lahak? Trajnega miru, dokler se teptajo krščanska načela in pravice narodov, ne bo. Hočete trajen mir, je treba vzeti za osnovo tudi državljanskega, torej tudi političnega življenja krščanska načela.

Državniško dejanje

Pod pravkar navedenim naslovom piše glasilo slovenskih trgovcev tudi sledeče:

Sporazum daje Hrvatski banovini, ki je tudi znatno povečana, velike pravice, kar je tudi edino pravilno. Sedaj bo hrvatski narod resnično videl, da mu daje Jugoslavija vso svobodo in vse pravice, ki jih potrebuje za svoj gospodarski, umstveni, socialni in narodni napredek. Nobenega dvoma zato tudi ni, da bo hrvatski narod te nove možnosti svojega razvoja tudi dobro izkoristil, kar bo v korist tudi vsej državi in s tem tudi Srbom in Slovence.

Nobenega dvoma tudi ni, da se bodo pravice, ki jih je dobila Hrvatska banovina, razširile tudi na druge banovine, ker je pač nemogoče, da bi bil položaj banovin neenak. Tako bodo od sporazuma imele tudi naravnost korist vse pokrajine v državi in ker je gotovo, da bodo te ugodnosti tudi s pridom uporabile, moremo biti prepričani, da bo sporazum povzročil splošen napredek v vsej Jugoslaviji. Tudi zato moremo reči, da je sporazum državniško dejanje.

Se prav posebno pa moremo reči to z ozirom na razdelitev delokroga med državo in Hrvatsko banovino. Pri vsej veliki svobodi in neodvisnosti, ki jo dobi Hrvatska banovina, vendar je vseskozi varovana občno-državna korist. Vojska, zunanja politika, prometna sredstva ostanejo v delokrogu osrednje vlade. Država je eno carinsko in trgovinsko ozemlje in ni se bati, da bi banovine mogle postavljati med seboj carinskih zidov. Tudi osnovna načela prosvetne politike, verskih zadev in delavskega prava ostanejo skupna. V vseh vprašanih, ki so v resnici važna za državno skupnost, ostane Jugoslavija še nadalje enotna država.

Sporazum seveda še ni rešil vseh vprašanj v vseh področjih, toda ustvaril je trdno podlago za ustvarjajoče sodelovanje Srbov, Hrvatov in Slovencev, za napredek vsem skupne Jugoslavije. S sporazumom je dana ljudstvu in hkrati tudi hrvatskemu, srbskemu in slovenskemu narodu vsa svoboda in vsa potrebna neodvisnost, a da je

Le pečar zna zložiti peč

kakor more perilo čisto oprati le dobro mila, Terpentinovno mila Zlatorog da' gosta bela peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda o in perilo je snežno belo, prijetno poduhtevo in ostane dolgo trdno.

pri tem sila Jugoslavije na zunanji in na znotraj silno okrepljena, da se ji ni bati nobenih in še tako razburljivih zunanjih dogodkov, ker se more popolnoma zanesti na zvestobo vseh svojih državljanov. In to daje še zlasti sporazumu odliko res državniškega dejanja.

Proglas našega vojnega ministra

Ukaz št. 483 ministra vojske in mornarice za vso vojaško silo, suhozemsko, pomorsko in letalsko, za 1. september 1939 ima naslednjo vsebino:

Junaki! Izkazana mi je bila posebna čast, da sem bil z ukazom Nj. Vel. kralja št. 48828 od 26. avgusta 1939 postavljen na čelu vse državne oborožene sile kot minister vojske in mornarice. Obljubljam, da bom to zaupanje opravil. Onosem sem, da stojim na čelu one vojne sile, ki so je vse naše in tuje vojaške gledne osebnosti ocenile kot prvovrstno. Da ona uživa tako sijajen ugled in tako dober glas, se je treba v prvi vrsti zahvaliti njenemu odličnemu poveljstvu, njenim častnikom in podčastnikom. Oni se zavedajo današnjega težkega položaja v Evropi in vsemu svetu nudijo primer najsjajnejše discipline in reda, dela in domoljuba. Ponosen sem, da bom z

njimi sodeloval pri nadaljnji izpopolnitvi naše vojne sile, njene moči in njenega ugleda. Zato v trenutku, ko prevzemam ministristvo vojske in mornarice, zahtevam in ukazujem vsem starešinam in vsej državni oboroženi sili, naj bo s svojim delom, požrtvovalnostjo in zvestobo našim narodnim načelom, kralju, narodu in domovini pripravljen na največje žrtve, kadarkoli se bodo morda od njih zahtevale. Danes mora biti vojna sila pripravljena v vsakem oziru kot nabita puška, da stopi na eno besedo iz na en sam ukaz na branik naše lepe domovine kraljevine Jugoslavije. V tem imenu pozdravljam vso vojno silo na kopnem, v zraku in na morju in jo pozivam, da gromko vzklikne vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. Zivell Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu Zivell in vsemu kr. domu: Naj živi — Minister za vojsko in mornarico armijski general Milan Nedič.

2400 rudarjev v Trebči brez kruha

Ze dalj časa so se vodila pogajanja med upravo rudnika Trepča Mines v Kosovskimi Mitrovici in med njenim delavstvom za novo kolektivno pogodbo. Med drugim je delavstvo zahtevalo, da naj traja delovni čas v jamah z nad 37 stopinj vročine samo 6 ur dnevno, nadalje je zahtevalo plačane dopuste 5 dni za delavce, ki delajo nad 5 let v rudniku, in 10 dni za delavce, ki delajo v rudniku nad 10 let.

Pri pogajanjih ni prišlo do sporazuma in je 2400 delavcev stopilo dne 19. julija v stavko. Sedaj pa je nepričakovano uprava rudnika — pravijo po naročilu iz Londona — odredila odpust vseh delavcev in odpoklic vodilnih uradnikov v London.

Za naš devizni položaj pomeni ustavitve dela izgubo na devizah, ker smo za izvoz cinkovega in svinčenega koncentrata letno dobivali zhatne zneske v devizah, za 2400 delavcev in njihove družine pa pomeni ustavitve dela ukinitve možnosti preživljanja in je razburjenje delavstva nad brezobzirnostjo tujih kapitalistov veliko.

Neki svetovni popotnik je ocenil razne narode takole:

- Najbolj spretni so — Amerikanci,
 - Najbolj konservativni — Angličani,
 - Najbolj muzikalični — Madžari,
 - Najbolj romantični — Italijani,
 - Najbolj metodni — Nemci,
 - Najbolj športni — Španci.
- Med Slovence ta svetovni popotnik najbrž ni našel.

šumi in tako je Zagar preslišal vlak, ki je pripeljal po progi za njim. Lokomotiva ga je zgrabila, podrla na tračnice ter mu odrezala glavo. Bil je pri priči mrtev.

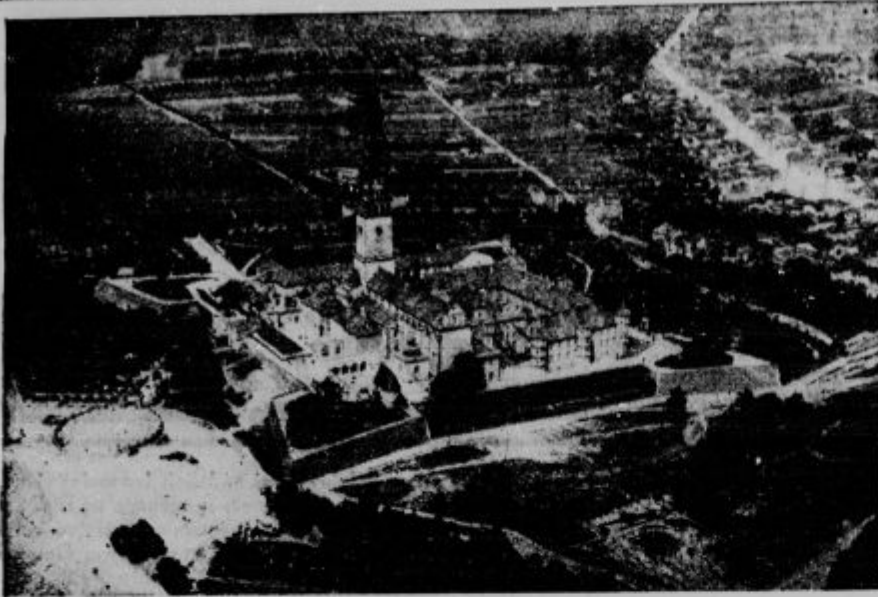
n Kolo ji je šlo čez trebuh. Cesta blizu vojaškega skladišča v Gaberju pri Celju je bila prizorišče smrtno nesreče 30 letne tovarniške delavke Terezije Grozdnik iz Trnovelji pri Celju. Terezija se je peljala s kolesom po cesti. Nasproti ji je privozil z dvopreznim vozom 14 letni posestniški sin Moškovca I. iz Stopč pri St. Jurju, ki je peljal opeko. Stopal je za vozom. Kolesarka se je zadela v sprednji del voza, padla pod voz tako, da ji je šlo kolo čez trebuh. Prepeljali so jo v celjsko bolnišnico, kjer pa je že čez dve uri izdihnila.

n Avtomobil ga je podrl na tla. Blizu Sv. Petra na Medvedjem selu se je dogodila oni dan zvečer huda avtomobilska nesreča, ki je zahtevala življenje 50 letnega posestnika Ivana Baštevca. Oče se je vračal s svojimi otroci proti domu. Otroci so bili na eni strani ceste, oče pa je korakal na drugi strani. Takrat pa je privozil po cesti tovorni avtomobil

iz Podčetrka. Ko je oče zagledal avtomobil, je v zadnjem hipu skočil čez cesto k otrokom. Pri tem pa ga je prehitel tovorni avtomobil in ga podrl na tla. Baštevci si je pri padcu prebil lobanjo. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer pa je izdihnil.

n Smrtna avtomobilska nesreča. Dne 1. septembra ob pol 8 se je zgodila na drž. cesti med gostilno Uršič in brežiškim mostom huda prometna nesreča, ki je zahtevala življenje 68 letnega Martina Novosela, posestnika v Pobrežju, občina Velika Dolina pri Brežicah.

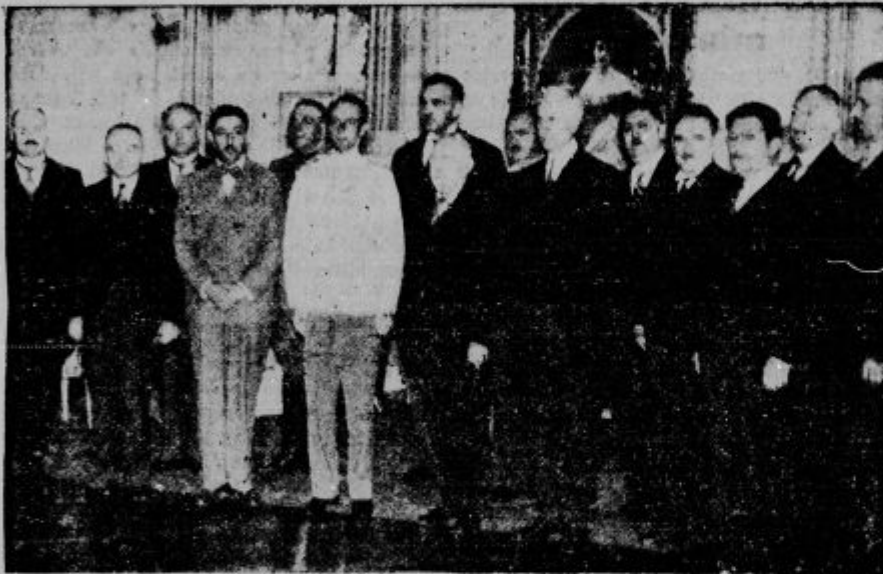
n Posledice preprirov za zemljo. Nikjer se ljudje toliko ne ubijajo zaradi zemlje kakor v Bosni. Po uradnih podatkih je 90% vseh pobojev in pretepov v Bosni posledica preprirov za zemljo. Pri Zenici se je pred kratkim spet pripetil takšen pobj, v katerem je izgubil življenje 17 letni pastir Salih Tutmič iz Orahovice. Družini Tutmič in Purič sta se že delj časa mrzili zaradi majhnega kosa sporne zemlje. Ono sredo je prišlo do pretepa, v katerem sta dva brata Puriča s kolom ubila Salih in mu nato še odsekala glavo s sekiro.

Samostan s božjepotno cerkvijo v Čenstohovi na Poljskem, ki so ga razdejale nemške božabe.

Cudodelna slika čenstohovske Matere božje.

Knez namestnik Pavle s novo vlado po zaprisegi.

Angleski ministri gredo na sejo. Tak prizor zdaj v Downing Streetu št. 10 lahko ljudje vidijo skoraj vsak dan.

Razstava sira na jesenskem ljubljanskem velesejmu.

Slovenski dom

JB NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORA NAROČITI »SLOVENCA« JB »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

V nedeljo dne 3. septembra so blagoslovili v Gor. Radgoni novo postajno postopje.

Nov dom za upokojence v zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani. Dom je dolg 49 m, širok 13 m in visok 15 m.

Novi prosvetni dom v Mozlju na Kočevskem je bil blagoslovljen v nedeljo dne 3. septembra.

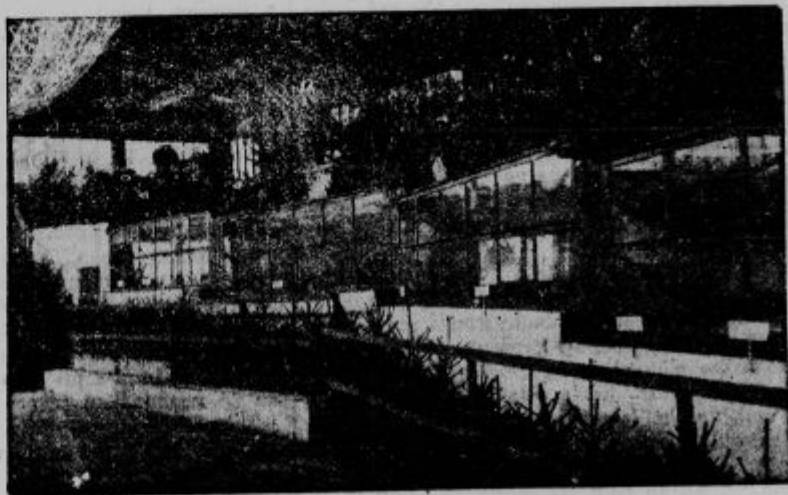
Ministar dr. Čubrilovič je odprl jesensko razstavo velesejma.

Predsednik Cvetkovič in podpredsednik dr. Vlado Maček se zahvaljujeta za pozdrave v Belgradu

Pred palačo ministrskega predsedstva v Belgradu vzklika množica ljudstva gg. predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču in podpredsedniku dr. Mačku.

Slika s velesejma — Razstava perutnine

PO DOMOVINI

Ob pričetku kmetijske razstave

Letošnji jesenski velesjem, ki ga je otvoril minister za kmetijstvo dr. Čubrilovič, je zanimiv predvsem zaradi kmetijske razstave. Ob otvoritvi te je izpregovoril načelnik kmetijskega oddelka inž. Podgornik naslednje pomembne stavke:

Kmečkemu stanu pripada še danes v naši banovini dobrih 60% prebivalstva. Ze samo to dejstvo nam nalaga dolžnost, da storimo prav vse, kar moremo, da kmetu v njegovi sedanji gospodarski stiski čim bolj pomagamo. Kmečki stan je temelj vsakega naroda in usoda vsega naroda je vedno odvisna od usode kmečkega stanu. Zavedajoč se važnosti kmečkega stanu in kmetijstva za narod in narodno gospodarstvo sta se tako kmetijski odbor ljubljanskega velesjema, kakor tudi kmetijski oddelek kraljevske banke uprave trudila, da s prireditvijo kmetijske razstave podata skromen kažipot, kako usmeriti našo kmetijsko proizvodnjo in sploh vse naše delo, da bo v večjo korist kmetu samemu in posredno tudi vsem ostalim stanovom ter celotnemu narodnemu gospodarstvu. Sedanja kmetijska razstava ne prikazuje celotnega stanja našega kmetijstva, posebno ne, ker zaradi slinavke in parkljeveke ni mogoče razstaviti goveje živine, vendar pa je ta razstava vsaj bežna slika današnjega stanja našega kmetijstva. —

Kmetijska razstava obsega semenogojstvo, ki mu je danes posvetili več pozornosti. Namen semenogojške razstave je v olavnem prikazati našemu kmetovalcu, katere poljedeljske kulture morejo pri nas dobro uspevati in na-

predovati. Razstava kaže dosejanje in odpira pogled na bodoče delo. Zelenjadni oddelek nas uči, kako je treba zelenjad gojiti in vzgajati zelenjadna semena ter poudarja pomen zelenjadi v tujem prometu. Ker je sodobna kmečka uporaba sadja zelo važna, je na sadjarski razstavi posebno poudarjena. Vrt je zdravje družine, gojitev cvetja požlahtuje značaj — to je vodilna misel razstave cvetja. — V Sloveniji je čebelarstvo važna panoga kmetijstva, zato je potrebno, da se čebelarstvo še dvigne, istočasno pa skuša doseči večjo poraba medu. Čebelarstva razstava ima namen to dvoje pospešiti. Mlekarški oddelek bo podal mnogo pobud za napredek in organizacijo mlekarstva v Sloveniji. Na vinarski razstavi hočemo prikazati samo pristna, nerezana in tipična slovenska vina in poudariti njihovo dobro kakovost. Namen razstave malih živali je, da se še bolj povzdigne reja malih živali, predvsem ovac, koz, perutnine, golobov in kunccev. Ribarski oddelek pa hoče opozoriti na gospodarsko važnost in stanje našega ribarstva ter navaja na smotrno izkoriščanje vode in ribnikov. Ker je gobarstvo važna panoga našega gospodarstva in lep vir dohodkov za siromašnega človeka, je tudi ta razstava velikega pomena. Nabiranje zdravnih zelišč pri nas še ni prav organizirano, zato ostane večina teh zelišč neizkoriščenih, kar pomeni tem večjo škodo, ker inozemstvo zelo povprašuje po naših zdravnih zeliščih. Zopet hočemo opozoriti s to razstavo na lep, skrit vir dohodkov.

Poleg vsega tega pa je razstavljeno mnogo koristnih strokovno-poučnih grafikonov, kmetijskih strojev, orodja itd.

Lastne moči našega kmetijskega odbora ne bi zadostovale za prireditev te razstave. Zato smo hvaležni vsem, ki so nas v naši zamisli in pri našem delu na kakršenkoli način podprli.

Polno razumevanje in podporo smo našli pri članih kraljevske vlade, pri oblasteh in korporacijah, zlasti pa pri gospodu banu ter mestni občini ljubljanski, pa tudi pri drugih činiteljih.

Vsem imenovanim in vsem drugim, ki so s svojim sodelovanjem ali podporo omogočili to kmet. razstavo, se iskreno zahvaljujemo.

Upam in želim, da b letošnja kmetijska razstava v čast in korist slovenskemu kmetijstvu in vsega kmetijstva v državi.

Sprejem v kmetijsko šolo na Grmu

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimsko pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši I. tečaj zimsko šole. Letos se torej sprejemajo učenci v letno in zimsko šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih starišev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane s banovinskim kolekom za 10 dni je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l.

Prošnji je priložiti:

1. Krsni list,
2. Domovnico,
3. Zadnje šolsko spričevalo,
4. Spričevalo o pravdnosti o onih prošilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole,
5. Izjavo starišev odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati

Besede

(Povest)

Spisal H. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Sušmeij

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

Polonca je govorila, da bi še bilo na gostilni, ker se le vidi več ljudi kakor v kovačnici. So šli na Golake in imeli s seboj pikolita, pri Vidmarju, da so naročili pršuta in črnega kruha. Da je dober so rekli. Samo France, on jo komaj pogleda in če kaj hoče, naroči Neži. Da bodi okoli kakor hudo vreme in gleda, kakor bi mu igle zrastle v oči. Vidmar pa včasih pogleda: »Ne veš, kako pogleda, a zdaj je siten tudi on! Tega da je Rezka kriva, ki drži z očedom, in Rupar bi bil rad župan. Treba teh skrbi za župana! Da imajo še druge skrbi; štirna se prazni, pri Vidmarju da se porabi zelo mnogo vode; v gostilni, pri živini in še bajtarji. Da še niso zaprli štirne, ker je gospodar ni pustil.

»Ali jo bomo imeli vsi ali pa nobeden, ko je Rupar proti štirnam bil in je in bo! Zdaj pa imamo sušo in vročino in bomo morali piti namesto vode pivola!«

»Da je tako rekel?«

»Sama sem slišala, ker je Neža nekaj rekla, koliko vode gre. Le poglejte, tri babnice so pri štirni in kakšne škafe imajo! Kakor čebri!« je Polonca kazala skozi okno. »In mleko! Skoraj bi ga morali kupovati. Če bi bilo po mojem, bi šle vse cilerice in vsi lonci na grobljo. Pridelo in Neža jim natoči. Rekla sem gospodarju, naj ji prepove. Pomislite, koliko gre vsak dan v nič. Če bi bili vsaj hvaležni. Pa niso. Da zemlji prilila preveč vode, da sem pobrala vse maslo, da smrdi mleko po škričobki in črnažu. Ali ga bom jaz popila, če smrdi in ga prašiči ne marajo? Kakršnega je Bog dalec

Polonca je sedla k materi, ki je imela pol litra že skoraj praznega, hči ji je bila narezala kruha in pršuta. Slišala je sicer, da zelo krulijo prašiči, ker je njihova ura že bila mimo. In še bolj so bili sitni, ker je bilo v hlevu vroče, smrdelo je po gnojnici in odpadkih, v koritih je bila brozga, ki je zavdarjala po kislem. Cel rob muh je lazil po njihovih vratovih, odkar je Polonca zbila s stropa lastavičje gnezdo ter vrgla mladiče v gnojnico. Da je nesnaga povsod! Vidi se, kako je potrebna hiši mlada ženska roka. Ometla je hlev, nabrala na stropu šop pajčevin in prahu za samokolnico. Krave so imele nastlano zeleno steljo, ki jo je France naklestil v listniku. Poleti so povsod klestili sveže nastilje. In prijetno hladno je sedeti sredi kupa zelenih šib in vej ter kositi na nizki blanjki bukev, lesko, malinovje in mokalo. Če si končal z delom, si jo z nogami razhodil v hlev, zasadil žakljevko*) in blanjco ter jo postavil v kot

France je prav tisti hip prinesel široko, trdo zavezano butaro, ki so ji zeleni vejni vršički pometali po tleh. Nato je privahil blanjco, pripravil stol in razvezal. Stelja se je šumno razvila, on pa jo je zašel sekati, da je odmevalo čez njivo, kakor bi kdo prav jezno tesal v cunje zavito desko. Jazen pa je bil, revskal je nad Polonco, kakor bi je ne poznal, očetu je šel s poti, kjer ga je zapazil, z Brusom nista več rekla kakor dober dan!

Nekaj se mu ni zdelo prav, odkar je prišla Polonca. Snažna je bila, mlada in pridna, vendar se mu ni zdelo nekaj v redu. Da preveč stiska, da nima srca za ljudi, da ne razume, kaj je potreba, se mu je zdelo. In oče je hotel biti župan! France je želel, da bi oče ne bil izvoljen. Tistih pet četrti vina, ki jih ljudje več spijo,

*) Spodaj široko, mesarici podobno sekira, — s trinožnim stolčkom vred!

RAZNO

Meso bikov, katere so v mehiških bikoborbah umorili, se ne proda mesarju, ampak se uniči. Ljudstvo je mnenja, da je tako meso škodljivo.

Vesoljna poudarjena na Saturnu. Zvezda Saturna je znamenita po svojih treh obročih, ki jo obdajajo. Doslej niso mogli ugotoviti, iz česa sestajajo ti ogromni obroči: iz plina, tekočine ali trdne snovi. Pač pa se je zvezdoslovcem posrečilo s dobrimi aparati določiti njihovo oddaljenost od planeta samega, ki je znašala leta 1930 še 28.000 km. Pri letošnjem merjenju so ugotovili samo še 17.000 km. Če se obroči dotaknejo zvezde, kar se zna zgoditi v 200 letih, kaj bo? Najnovejša teorija trdi, da obstojajo obroči iz vodne pare, ki bo tedaj v strahnem deževju kot ob vesoljnem potopu poplavlila površje zvezde. Isto torej, kar se je pred davnimi tisočletji zgodilo na naši zemlji.

Kar šola smrti strahno, je umiranje.

Navadno se on, ki najlažje govora, najraje lažejo.

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 7. septembra; 18.40 Slovenščina za Slovence — 20 Pevski kvartet »Fantje na vasi« — **Petek, 8. septembra; 9.45 Verski govor — 10 Preno cerkvene glasbe iz stolnice — 17 Kmet ura: Domača uporaba sadja — 17.30 Trboveljski pevski jazz-kvartet — 20.30 Koncert operne glasbe. — **Sobota, 9. septembra; 18 Za deloput — 18.40 O slutnjah — 20 O zunanji politiki — 20.30 Po meziški dolini. — **Nedelja, 10. septembra; 9.15 Preno cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 9.45 Verski govor — 10 Koncert slovenske pesmi — 11.30 Vesel drobiž — 12.15 Koncert narodnih pesmi — 13.20 Koncert Radijskega orkestra — 17 Kmet. ura: Obrestna mera in kmetško gospodarstvo — 17.30 Preno s veleejma; Tekma harmonikarjev. — **Ponedeljek, 11. septembra; 18 Zdravstvena ura: Zastrupljenja v obratih in obratih — 20 Že poje lovski rog. — **Torek, 12. septembra; 18.40 Socialne bolezni in zaščita pred njimi — 20.30 Koncert operne glasbe. — **Sreda, 13. septembra; 18.40 Stari slovenski ljudski plesi — 20 Koncert Akademikega pevkega kvinteta — 21.10 Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta.************

stroške šolanja (šolnina); zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga predčasno zapustil zavod.

6. Tisti, ki bi radi dobili banovinsko ali kako drugo stipendijo (podpora) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 dni) staršev ali varuha, da bo njihov sin odlošno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem alužija pa, da povratno zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.

7. Uradno potrdilo občine:

1. Koliko je posestvo veliko (v ha).
2. Kolikšen je preddis direktnih davkov.
3. Število družine, posebej koliko je še nepreskrbljenih otrok ter druge družinske razmere.
4. Koliko redijo konj, goveje živine, prašičev?

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbna znaša od 75 do 300 din po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prošitci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod točko 6. navedeno obvezno izjavo in pod točko 7. navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. a zmemi on šolskih

Iz raznih krajev

Št. Andraž pri Velenju. Obiranje hmelja je končano. Dasi je hmelj precej dobro obradil, se ga vendar ni toliko nabralo kot druga leta. — Vendar smo upali in pričakovali, da bodo merodajni činitelji ugodili naši želji, da se uvrsti naša fara med savinjske hmeljske okoliše. Pa kakor čujemo, je za naš hmelj ostala še vedno ista znamka. Popravite to!

Bele vode. V nedeljo, 27. avgusta je gospod dekan Gregorij Potokar blagoslovil župnišče in se v lepem govoru zahvalil faranom, ki so na kakršenkoli način pomagali pri gradnji. Po slovesnosti sta Fantovski odsek in Dekliški krožek lepo uprizorila na prostem misterij »Stehernik«.

Raka pri Krškem. Od nas se je prejšnji teden poslovil organist Venceslav Korbut, odhajajoč na

svoje novo službeno mesto v Ptuj. Želimo mu v novi službi obilo uspeha!

Prečna. Misijon smo imeli. Vodil so ga gg. lazaristi: Gregor Flis, Klemen Mav in Gregor Jožef. Prav lepo so nam razložili vse, kar je treba, da bi bili dobri katoličani. — Oni dan je umrla Kocjan Ana v Dol. Straži. — Na Selih je zapustila dolino solz, v kateri je živela 96 let, naša najstarejša faranka Šiška Uršula. Bog jima daj nebesal! Travnike pod Češko vasjo bomo pričeli s pomočjo banske uprave zboljševati.

Bužka na Dolenskem. Letošnja obilna sadna letina je zahtevala svojo prvo žrtev. S hruške je padel ter podlega! pošokodbam Pavel Banič iz Bužke. Naj počiva v miru! — Zadnji svetovni in domači dogodki so razburili neke ljudi, ki raznašajo okrog razne izmišljotine. Naj jim naši ljudje ne nasledajo!

Veržke. Naša avtonomija je zmeraj popolnejša! Občina ima končno določene meje. Osnovna šola je dobila letos petrazrednico, doslej je imela le štiri razrede. Vsi pa smo dobili že dolgo zaželeno pošto, ki je bila odprta 1. septembra 1939. Bog

plačaj vsem, ki so se zanjo trudili. — Naše Prosvetno društvo priredi 10. septembra popoldne tombolo in vljudno vabi k obilni udeležbi. — Oštere Frančiška iz Bunčan je dobila hude opekline po rokah, ker je bil ventil »Alfa« kotla zamaknjen ter je pri dvigu pokrova para puhnala iz njega. Frančiška se zdravi v bolnišnici v Murski Soboti.

Dolenjske Benetke. Slive in tepke obetajo letos rekorden pridelek. Naj bi »nosparske« pustili nekaj tudi sušilnicam, ker se suhe sljive čez leto dobro spravijo v denar. — V letošnjem letu se nam obeta izborna vinska kapljica, saj zradi suše lepo zori grozdje.

NAZNANILA

n **Tančice.** Prosvetno društvo preloži za 8. in 10. september najavljeno narodno igro s petjem »Gorenjski punc« — na poznejši čas.

n **Poljnik pri Litiji.** Fantovski odsek in krajevna Kmečka zveza priredita skupni tabor dne 24. septembra na Poljniku. Vse bližnje odseke vabimo, da se slavnosti udeležijo.

n **Kuhaj varno in dobro!** Zbirka preizkušnih navodil in receptov za kuhno, vkuhanje in sušenje sadja, pripravljanje sadnih sokov itd. Cena 3 din. Plačljivo tudi v pisemskih znakmah. Naroča se pri upravi »Vigredic, Pražakova ul. 8.

n **Retete pri Škofji Loki.** Prosvetno društvo uprizaro v nedeljo 10. septembra ob 3 popoldne v društvenem domu narodno igro v treh dejanjih »Na dan sodbe«. Ker je to nedeljo pri nas tudi cerkveno žegnanje, vabimo vse bližnje in daljne prijatelje naše prosvete!

n **Nasveti in navodila,** kako uspešno uporabljamo najrazličnejša sredstva za čiščenje oblik in drugih predmetov v gospodinjstvu, so vsaki

Ljubljanski velesjem dela nemo- teno dalje do 11. septembra

KRASNA KMETIJSKA RAZSTAVA zbujajo splošno obudovanje (semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mlečni izdelki, vino, kose, ovce, male živali, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji).

Nagrado kranje — lepa darila.

Polovična vozina.

Naša država je srečna, ker je nevtralna!

Ni blažen. Slavni zdravnik je zakričal na svojega pomočnika: »Ali ste blažni vi ali pa jaz.« — Drugi dan je prišel zdravniški pomočnik k njemu in mu molče predložil spričevalo, da je duševno popolnoma zdrav.

Prah, ki zdravi jetiko. V splošnem prah pospešuje jetiko in jetično bolni se dobro zdravijo na čistem zraku. A obojta prah, ki bolnim pljučam naravnost koristi: t. j. apneni prah. V krajih, kjer žgejo apno ali kjer so izrazita apnena tla, je manj pljučno-bolnih, kot v še tako sončnih in čistih krajih. Zato zdravnik jetično bolne radi pošilja v Egipt, kjer je zrak pomešan s sahar-skim prahom, ali pa v kraje, kjer žgejo apno. — Na načelu poapnenja pljučnih ran slonijo tudi moderna lečenja s pomočjo tako zvanih »pnev-motorakov« i. dr.

Srečen zakon. Oče: »No, vidva z ženo se pa prav dobro razumeta, kakor se mi zdi.« — Sin: »Da, prav zelo! Ona mi vedno pomaga pri kuhinjski pranju, kadar ima čas.«

CITAJ »DOMOLJUBA«!

če pride kdo po živinski potni list ali če koga kliče vojaštvo ali mu je treba kaj naročiti. Ali se splača? In koliko sitnosti! Moral je k glavarju v Gorico, moral je na sejo županov in prišel nevoljen, da so ga prav malo upoštevali, ker je samo podžupan. Ali bi ga bolj, če bi bil župan? Gorskega župana prav malo. In zdaj še manj, odkar je Pračka kupil na dražbi Ferlutovo hišo in Štemčovo posestvo! Zdaj je Pračka, četudi v Ajdovščini, zrastel od Gore. Tuj gospod! Vidmar pa se žene za župana, kakor bi šlo za zveličanje. In če je oče župan, France ne bo smel niti na srnjaka. Ukraden srnjak in županov sin! Šramota to ni, toda! Udaril je jezno na blanjó.

In če pomislil: z Ruparjem se je začelo zaradi župana, Rezka je sitna in zadirčna zaradi njega in Siegla, Siegl drži z Ruparjem, Siegl je na Franceta jezen, zaradi tistega v Cavnu. Zakaj pa lazi za dekletli Sreča, da je spodmaknil kamen, če ne, bi se bil moral France izdati in ga prestrašiti na lepem. Zdaj se je vsaj skrnil za to pretvezo — za kamen. Rezka je takšna, kakor bi nadražil risa. Da ima France druge, je rekla Meti. Ali on kaj more? Če oče najame dekle in je on lahko samo osoren z njo in ne več, pretepati je ne sme, zapoditi ne more. Priznati pa mora, da je zdaj pri hiši red in snaga, ki je prej ni bilo, četudi so se dekle in tudi teta prej bolj trudile. Polonce ne more zapoditi, Rezka pa je takšna, kakor bi ji gorelo na glavi. Ali on kaj more? Srdito so odmevali od zidu njegovi udarci z žakljevko in konci stelje so se zaletavali in tolkli ob hlevna vrata, kakor bi se hoteli skriti.

France je kosil steljo pred hlevom, ko se je Polančeva poslavljala.

»Suša je!« je rekla Francetu, ko je stopila iz veže. »Pri vas se ne čuti, toda pri nas v bregu! Kakor bi bila

trava požgana, v štirni imamo še prav malo vode. Sama ne vem, kaj bo, če ne bo dežja. In dež se še ne kaže, Sonce je zjutraj še čisto suho.«

»Tudi mi čutimo!« je dejal France.

»Pa ne tako! Po stelji se vidi. Pri nas je bukev vsa rjava!« je pretiravala. »Leska je gola in maline so se osule, preden so dozorele. Čuti se! Najbolj se čuti pri vodi. Vsak že hoče pri nas natakati. Mož je dejal, da vsak samo en škač pitne vode. Drugo naj iščejo v kaleh ali v Lokavščku ali v ledenici.«

»Saj bo tudi pri nas treba!« je rekel in udaril po kosmatih vejah, da so ji konci odleteli v obraz.

»In Polanca?« je vprašala, ko se je odmaknila iz vrgla trsko, ki se ji je vjela v predpasnik.

»Bo!« je rekel.

»Zdaj se mora še učiti. Naša hiša ni gostilna. Pa je rekel on, naj se punca nauči na veliko hišo. Bog ve, kdaj ji prav pride? Tudi pri Muti je bila, živanje ji ne bo škodilo. Naj se uči, vse ji bo prišlo prav!«

»Vse!« je rekel France ter klestil po stelji, kakor bi bil brez uma. Rad bi se je odkrižal, pa mu ni hotelo nič pravega na misel. Razbijal je, da je votlo donelo v naselju.

»Čuvaja tudi nimate več. Škoda psa, ki ni nobenega pustil v hlev, če ga ni poznal.«

France se je spomnil, kako je Rupar psa zapodil, kako je privršal na klanec ter vpil za njim in kako je Čuvaj zacvilil. In zdaj je tu Polančevka, ki mu govori v ušesa. Res, Čuvaj se ni več glasil ter so se čuli samo udarci po blanjó, ampak prašiči so krulili, da je treslo ušesa.

»Prašiči že krulijo!« je zaklical, ko se je prikazala Neža na pragu.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Kako je z našim sadjem?

Te dni smo obravnavali vprašanje silosov, ki bi bili za nas Slovence posebno važni zaradi žita in zaradi sadja. Sadje postaja namreč zadnja leta v našem kmečkem gospodarstvu prevažen činitelj in vse kaže, da bo še od leta do leta večji. To že danes prav dobro vedo tisti slovenski okraji, ki so pravočasno poslušali nasvete naših strokovnjakov tudi iz duhovniških in učiteljskih vrst na predavanjih in po časopisih ter si vzgajali primerne nasade. Ti že danes uživajo bogate sadove svojega truda in svoje uvidevnosti.

Pred kratkim se je s tem vprašanjem pečala Kmetijska zbornica, ki je ugotovila sledeče:

Za nas Slovence prihajajo v poštev prav za prav samo jabolka in hruške, kajti izmed ostalega sadja pridelamo razmeroma prav malo. Izvažamo pa celo hrušk skoraj nič, temveč le jabolka, ki uživajo velik sloves po svetu. Po uradnih podatkih smo pridelali v povprečju let 1922—1926 letno po 3800 vagonov jabolk, izvozili smo jih pa samo po železnici l. 1937 v inozemstvo 534 vagonov, v druge banovine 785, torej skupno 1319 vagonov. Mnogo izvoza se seveda jako menjava, kakor je pač letina, a že te številke kažejo, da je pri nas sadje po gospodarski važnosti takoj za lesom in za živino. Izmed inozemskih odjemalcev našega sadja je najvažnejša Nemčija (skupno s Češkoslovaško in bivšo Avstrijo), ki je zvela sama 503 vagonov, vse ostale države, to so Francija, Italija in Švica pa skupno samo 31 vagonov. Izmed jugoslovanskih kupovalcev pa prihajajo za nas v poštev predvsem Belgrad ter Donavska in Savska banovina in le nekaj malega še primorska.

Če se nekoliko ozremo sedaj še na evropski sadni trg, je tu položaj ta, da uvažajo

vse evropske uvozne države letno 50 do 80 tisoč vagonov sadja in tega primanjkljaja Evropa sama sploh ne more kriti, temveč ga krijeja še Kanada in Avstralija. Največ jabolk uvažajo Anglija; ker pa krije ta svoja potrebe skoro le iz svojih ogromnih kolonij, prihajajo v poštev v prvi vrsti še Nemčija, Belgija, Francija in Švica. Od teh uvažajo ama Nemčija 10 do 20 tisoč vagonov letno, ostale tri pa skupno kakih 4 do 7 tisoč vagonov. Te svoje potrebe krijejo navedene države predvsem iz Italije, Romunije in Jugoslavije, nekaj malega pa še iz Bolgarije, Estonije, Grške, Madžarske itd.

Ze ta kratek pogled na evropski sadni trg nam kaže, da ima slovenska sadjereja vse pogoje za trajno uspevanje.

Kakor nam pa zgornje navedbe kažejo, je naša sadna trgovina usmerjena silno enostransko, kar pa nam ni vedno v korist.

Kmetijska zbornica je navedena dejstva pregledala in postavila zato zahtevo, da si poiščemo še druge trge. Pri tem bi nam bil dolžan iti na roko tudi Zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Tako bi utegnil postati prevažen odjemalec naših jabolk zlasti Egipt, razen tega pa še Anglija, Belgija in Švica. Jasno je pa, da bomo mogli začeti s prodiranjem na te trge samo s prvovrstnim blagom in v zadostnih množinah. Ne smemo pa z iskanjem novih tržišč in napravo skladišč (silosov) prav nič odlašati. Ni še namreč pozabljeno l. 1934., ko je segnilo pri nas okroglo za 25 milijonov dinarjev sadja.

Končno ni prezrla Kmetijska zbornica tudi obveščevalne službe, ki je za naše sadjerejce prevažnega pomena, zlasti v pogledu cen. Ta obveščevalna služba je bila doslej

gospodinjij nujno potrebna. Zato si nabavite za 3 dni najhujše »Praktični nasveti gospodinjic«. Plačljivo tudi v pisemskih znankah. Naroča se pri upravi »Vigred«, Ljubljana, Pražakova ulica št. 8.

»Pri Mariji Pomočnici na Rakovniku v Ljubljani bo na Mali šmaren (8. sept.) velik romarski shod. Ta dan bo namreč 15 let, kar je tedaj apostolski tuncij, zdaj kardinal Hermenegild Pellegrinetti posvetil rakovniško cerkev. Za ta romarski shod je odobrena polovična vozmina na vseh progah v državi. Velja za prihod še od 5. do 10. sept., za povratek pa od 8. do 11. septembra. Vsak romar naj na domači postaji kupi celovozni listek do Ljubljane in obrazec K-13, katerega naj da na Rakovniku žigovani, da mu bo skupaj z voznim listkom, s katerim se je pripeljal v Ljubljano, veljal za brezplačen povratek. Ker je ob praznovanju Marije Pomočnice kristjanov v maju dež preprečil slovesno procesijo, bo ta procesija letos na Mali šmaren.

»Sr. Jošt nad Krasjem. Letošnji romarski shod v počastitev Zalostne Matere boje bo v nedeljo, dne 17. septembra. Služba boja bo ob 6 in pol 10. Prilika za spoved bo v soboto zvečer in nedeljo zjutraj.

»Vrhnika. V dneh od 7. do 10. septembra predvaja kino Prosvetni dom prekrasen film o življenju, trpljenju in vstajenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Predstave bodo v četrtek, 7. septembra ob pol 9, na praznik ob 4 popoldne in pol 9 zvečer, v soboto ob pol 9 zvečer in v nedeljo, 10. septembra kakor na praznik. Ker bo naval gotovo velik, vas opozarjamo, da si pravočasno nabavite vstopnice. Cene vstopnicam so: 10, 8, 6, 4 in 2 din.

Razstava cerkvene umetnosti

Razstava novih cerkvenih oblačil in cerkvenih paramentov, ki jih je oskrbela bratovščina sv. Rešnjega Telesa za ubožne cerkve ljubljanske škofije, bo letos od četrtega 7. septembra do ponedeljka 11. septembra v III. nadstropju škofijske palače. Odprta bo vsak dan od osmih do dvanajstih in popoldne od dveh do šestih. Obisk prav toplo priporočamo. Vabimo vse člane bratovščine iz vseh župnij ljubljanske škofije, da si ogledajo nova cerkvena oblačila in se prepričajo, kako dobro se porabijo vsi darovi poslani bratovščini v proslavo evarhijskega Zvečičarja.

36

Gospod Volodijovski

»Gospodje,« je rekel hitro mali vitez, »mi smo najbrž temu vojaku a prenaglo obdolžljivo storili veliko krivico; če ima namreč on ta list, govori resnico — in začejam misliti, da je tako — tedaj je ne samo vitez, ki se je proslavil z vojnimi čini, ampak tudi človek, ki ima čut za dobro domovine, in mora biti zato deležen nagrade, ne pa krivih sodb. Za Roga, to bo treba hitro napraviti!«

Nihče ni črnil besedice, ker niso vedeli, kaj naj bi rekli, gospod Zagloba pa je pripril oči in se to pot delal, kakor da dremlje.

Med tem se je Melehovič vrnil in podal Volodijovskemu Bogušev list.

Mali vitez je začel štati, kakor sledi:

»Od vseh strani slišim, da ni od tebe nihče bolj poraben za tako službo, in sicer zaradi posebne ljubezni, ki jo imajo oni do tebe. Gospod hetman jim je pripravljen odpustiti in zagotavlja tudi odpustitve ljudovlade. S Križniškim se kar najbolj pogosto dogovarja po zanesljivih ljudeh in mu obeta nagrado. Skrbno pazi, da ostane vse tajno, ker jih sicer vse pogubiš. Gospodu Volodijovskemu skrivnost lahko razodeneš, ker je tvoj predstojnik in ti more delo zelo olajšati. Truda in skrbi naj ti ne bo žal, če upoštevaš, da finis coronat opus!«; bodi tudi prepričan, da te naša mati za to naklonjenost nagradi s enako ljubeznijo.«

»No, zdaj imam nagrado!« je zamrmral mrko mladi Tatar.

»Pri mladem Bogu, zakaj pa nisi niti z besedico tega omenil!« je kričnil Volodijovski.

»Vaši milosti sem hotel vse povedati, a nisem imel še prilike, ker sem bil po oni nezdigi

bolan, pred gospodi — tu se je Melehovič obrnil k častnikom — pa sem imel ukaz, varovati tajnost, in vaša milost bo gotovo blagovolila zopet izdati gospodom povelje, naj molče, da oni tam ne propadejo.«

»Dokazi tvoje poštenosti so tako očitni, da bi jih tudi slepec ne mogel tajiti,« je rekel mali vitez. »Nadaljuj delo s Križniškim. Nobene ovire ne boš imel pri tem, kvečjemu pomoč, na kar ti dajem kot čestitemu vitezju svojo roko. Pridi no danes k meni na večerjo.«

Melehovič je stisnil podano mu roko in se tretjič priklonil. Iz kotov so šli k njemu tudi drugi častniki in govorili:

»Torej te le nismo poznali, toda danes ti ne umakne roke, kdor ljubi poštenost!«

A mladi Lipek se je naglo vzravnal in vrgel glavo nazaj kakor roparski ptič, pripravljen, da kavsne:

»Pred čestitejšem stojim,« je rekel.

Potem je odšel iz sobe.

Po njegovem odhodu je nastal hrup. »Nič ni čudno,« so govorili častniki med seboj, »razburja se mu še srca zaradi te obdolžitve; toča to pride. Drugače moramo s njim ravnati. Dostižljivi ima zares viteško! Hetman je vedel, kaj je storil. Čuda se gode, no, no...«

Gospod Sniško je na tihem slavil zmago; slednjič se pa le ni mogel vzdržati. Približal se je gospodu Zaglobi, se priklonil in rekel:

»Dovoli, milostivi gospod, torej tudi oni volk ni izdajalec...«

»Ni izdajalec?« je odvrnil Zagloba, »je izdajalec, samo pošten izdajalec, ker ne izdaja nas, ampak ordo... Ne izgubljal nade, gospod Sniško, vsak dan bom molil za tvoje bistrornost, morda se te Sveti Duh usmilite.«

Baša se je zelo veselila, ko ji je gospod Zagloba pripovedoval vso zadevo, ker je bila Melehoviču naklonjena in je sočustvovala z njim.

»Mladi oba s Mihaelom,« je dejala, »morava nalašč s njim iti na prvi nevarni pohod,

ker mu na ta način najlepše izkažemo zaupanje.« Mali vitez pa je začel Baško gladiti po ročnatem obrazu in odgovoril:

»O ti sitna muha, saj te poznam! Tebi ne gre za Melehoviča ampak hotela bi le na stepo leteti in bitko okusiti! Nič ne bo iz tega...«

Po teh besedah jo je začel zaporedoma poljubljati na usta.

»Mulier insidiosa est!« je rekel resno Zagloba.

Med tem je sedel Melehovič z onim Lipkom, ki je bil poslan k njemu, v svojem stanovanju in se potihem razgovarjal z njim. Sedela sta tako blizu skupaj, da se je skoraj čelo dotikalo čela. Sveča iz ovčjega loja je gorela na mizi in metala rumene bleske na Melehovičev obraz, ki je bil kljub vsej svoji lepoti naravnost strašen; zrcalila se je na njem srditost, okrutnost in divja radost.

»Halim, sposlušaj!« je šepetal Melehovič.

»Effendi,« je odgovoril poslanec.

»Povej Križniškemu, da je moder, ker ni bilo v pisnu ničesar, kar bi me moglo pogubiti. Povej mu, da je moder. Naj nikdar ne piše natančneje... Oni mi bodo sedaj še bolj zaupali... vsi, sam hetman, Boguš, Mišičevski, tukajšnje poveljstvo — vsi. Ali ališiš? Naj jih kuga podavi!«

»Slišim, efendi.«

»Toda najprej moram biti v Raškovo in se potem semkaj vrniti.«

»Effendi, mladi Novovijejski te spozna.«

»Ne spozna me. Videl me je že pod Kalnikom, pod Braclavom in me ni spoznal. Gleda me, mršič obri, a ne spozna me. Petnajst let mu je bilo, ko je ušel z doma. Osemkrat je doslej zima pokrila stepe. Spremenil sem se. Starti bi me spoznal, ali mladi me ne spozna... Iz Raškova te obvestim. Križniški naj bo pripravljen in naj se drži v

»Zenska je lokavst

»Gospod. KABLJONODU LITO

Ure fotoaparati harmonike Rolesa torbice kovčke nahrbtneke porcelan steklo

V NAJNOVEJSIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIZJŠIH CENAH
NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVINI!

STALNO

Stenmecki
CELJE 19

CENIK ZASTONJ

popolnoma nezadostna in ravno v tem pogledu kaže, da bodo rodila prizadevanja Kmetijske zbornice s podporo banake uprave in Zaveda za pospeševanje zun. trgovine že letos dragocene uspehe. Obširno polje dela pa čaka Osrednjo blagovno zadrugo, ki se snuje in ki bi bila namenjena v prvi vrsti naši sadni trgovini, oziroma naravnost sadjerejem.

Zakaj smo se danes dotaknili tega vprašanja? Da na enem primeru pokažemo gospo-

darsko zapletenost izvoza in trgovanja s kmetijskimi pridelki in povezanost našega kmečkega gospodarstva s svetovnim, zlasti evropskim kmečkim gospodarstvom sploh. Vzeli smo pa za primer sadje zlasti zato, ker postaja ravno to iz leta v leto važnejši činitelj našega slovenskega kmetovanja in ni izključeno, da bo v bodoče vlekle ravno sadje našega kmeta iz njegove današnje bede, kakor ga je vlekla n. pr. pred pol stoletjem živina.

deva 2.638 milijonov dohodkov. Od potniškega prometa se pričakuje 780 milijonov dinarjev.

Nas Slovence zanima predvsem, koliko prispevajo k gornjim številom slovenske železnice. Na žalost je drž. statistika tako sestavljena, da iz objavljenih podatkov ne moremo videti, koliki so dohodki posameznih železniških ravnateljstev. Do leta 1926 so se izkazovali podatki po ravnateljstvih, nakar je taka delitev odpadla. Ne vemo sicer zakaj.

Vendar se dobe razni podatki, ki vsaj deloma prikazujejo dohodke za posamezne pokrajine. Tako se izkazuje, da je imelo ljubljansko žel. ravnateljstvo 1146 km prog v letu 1937. Na vsak kilometer je odpadla din 350.000 dohodkov, torej skupaj din 402 milijona. Za primerjavo navedemo belgrajsko ravnateljstvo, ki je imelo istega leta 2318 km prog in je odpadlo na kilometer proge le din 148.000 dohodkov. Zagrebško ravnateljstvo je pa imelo 2.212 km prog z dohodkom 255.000

(Nadaljevanje na prihodnji strani spoda)

Železniški dohodki

Kdor je opazoval ogromno vrvenje ljudi na postaji Ljubljana v času kongresa Kristusa Kralja, je mogel videti, kako veliko delo so izvršile železnice v kongresnih dneh. Ceni se, da je prevozila železnica nad 90.000 potnikov, za kar se računa, da je prejela vključno 3/4 vožnji nad 1 milijon dinarjev. O dohodkih se tudi sicer rajše govori, pa poglejmo koliki so dohodki železnice ter še posebej za Slovenijo.

Po najnovjši statistiki za leto 1937 so znašali celokupni dohodki železnice 2410 milijonov din. Če razdelimo ta znesek na skupno dolžino železnic v državi — 9434 km — odpade na kilometer dolžine približno 255.504 dinarjev dohodkov. Od celokupnih dohodkov odpade na potniški promet 601 milijon dinarjev, ostalo gre na prevoz blaga. Dohodki stalno naraščajo, kar se vidi iz preračuna prometnega ministrstva. Za letošnje leto se predvi-

bljini. S perkulabovci se morate sporazumeti. V Jampolu je tudi naš prapor. Boguša dopovem, da naj mi pri hetmanu izpošlje ukaz, ker mi bo od onod lažje obdelovati Kričinskega. Ali sem kaj se moram vrniti... moram!... Ne vem, kaj se pripeti, kako se obrne... Ogenj me žge, ponoči beži sen od mene... Ko bi nje ne bilo, bi bil umr!...<

>Blagoslovljene njene roke!<

Melchovičeve ustnice so se začele tresti in šepetati kakor v vročini:

>Halim, blagoslovljene njene roke, blagoslovljena glava, blagoslovljena zemlja, po kateri hodi, sliši, Hahim! Povej jim tam, da sem še zdrav — po nji...<

XXV.

Duhovnik Kaminjski, ki je bil v mladosti vojak in vitez velike domiselnosti, je bival v Ušici in obnavljal župnijo. Ker pa je bila cerkev pogo-rišče in je manjkalo župljanov, je zahajal ta župnik brez ovčic v Hreptlov in presedel tam po cele tedne ter spodbujal viteštvo s pobožnimi nauki k dobremu.

Ko je bil torej pazljivo poslušal povest gospoda Mušalskega, se je nekaj večerov pozneje med zbranimi takole oglašil:

>Jaz sem vedno rad poslušal take povesti, v katerih se žalošni dolivljaji srečno končajo, ker se iz njih razvidi, da kogar Bog peštuje, tega vedno lahko potegne iz lovčevih zank in ga tudi s Krima povede pod mirno streho.

Zato naj si zdaj vsak izmed gospodov za vselej zapomni, da za Gospoda Boga ni nič nemogoče in naj tudi v najtežjih neprilikah ne izgubi zaupanja v njegovo usmiljenje.

Te je vsi!

Hvalevredno je, da je gospod Mušalski preprostega človeka vzljubil z bratsko ljubeznijo.

Graničarji na desnem, besarabskem bregu Dajestra.

Zgled nam je dal Odrašenik sam, ki je bil kraljevskega rodu, pa je vendar ljubil preproste ljudi, mnoge izmed njih imenoval za apostole in jih povabil, tako da zborujejo sedaj v nebeškem senatu.

Toda nekaj drugega je zasebna ljubezen in nekaj drugega generalna (splošna), ljubezen enega naroda do drugega. Tudi to generalno ljubezen je naš Gospod Zveličar prav tako marljivo gojil. A kje jo najdeš, o človek? Če se ozreš po svetu, vlada povsod takšna srditost v srcih, kakor bi ljudje poslušali hudičeve, ne božjih zapovedi.<

>Gospod moj, če je odgovoril gospod Žagoba, težko nas boš prepričal, da bi morali Turka, Tatarja ali druge barbare ljubiti, ki jih mora še sam Gospod Bog docela prezirati.<

>K temu te ne nagovarjam, gospod, ampak samo to trdim, da bi se morali otroci eiusdem matris ljubiti, pa glej, namesto tega se od časov Hmelnickega ali trideset let vsi ti kraji ne posuše od krvi.<

>A po žigavi krivdici?<

>Kdor jo prvi prizna, temu je Bog najprej odpustil.<

>Danes nosiš, gospod, duhovniško obleko, a v mladosti si bil upornik, kakor smo slišali, in sicer nikakor ne slabo...<

>Bil sem jih, ker sem jih kot vojak moral in to ni moj greh, ampak to, da sem jih poleg tega kakor kugo sovražil. Imel sem zato svoje zasebne razloge, ki jih ne bom navajal, ker so to davni časi in so se tiste rane zacelile. Kesam se zaradi tega, ker sem storil več, kakor bi bilo treba. Imel sem pod seboj sto ljudi iz prapora gospoda Njevodovskega in sem često hodil prosto ter z njimi požigal, sekal, obešal. Gospodje veste, kakšni časi so to bili. Požigali in morili so Tatarji, ki jih je bil Hmel na pomoč poklical, požigali in morili smo mi, tudi kosaštvo je povsod puščalo samo vodo in zemljo in si dovoljevalo še boljše grozo-

vifosti kakor mi in Tatarji. Nič ni strašnejše kakor domača vojna... Kakšni časi so to bili, tega nihče ne dopove, zadostuje, če rečem, da smo bili mi in oni bolj podobni steklim psom kakor ljudem... Nekoč je bilo sporočeno našemu poveljstvu, da oblega razbojništvo gospoda Rušeckega v njegovi fortalicii. Poslali so mene z mojimi ljudmi, da ga rešim. Prišel sem preporno. Fortalicia je bila do tal porušena. Vendar pa sem napadel pijane kmete in jih precej posekal, le del njih se je skrivil v žito; te sem ukazal žive položiti, da bi jih dal za zgled pobesiti. Toda kje? Lažje je bilo skleniti kakor sklep izvršiti. V vsej vasi ni ostalo ne eno drevo, še tepke, na razorih samotno stoječe, so bile posekane. Nisem imel časa, časa, postavljati vešala; tudi ni bilo nikjer v bližini gozda, ker je bil to kraj na stepi. Kaj storiti? Vzamem svoje jetnike in grem, saj se bo še kje našel kakšen vejnati hrast. Grem eno miljo, grem dvestepa — stepa in zopet stepa, kakor daleč oko seže. Slednjim naletim na sledove neke vasice, bilo je to pod večer. Gledam, ogledujem se: tu in tam kupi oglja, sicer pa siv pepel; zopet nič! Na prav najhnejem hribčku je vendar ostal križ, velik, hrastov; videti je bilo, da je bil pred kratkim nastov; videti je bilo, da je bil po črni in se je praviljen, zakaj les ni bil še nič porneel in se je svetil v zarji, kakor bi bil in ognja. Kristus je bil na njem izrezan iz pločevine in tako dobro naslikan, da si šele, če si stopil na stran in videl tenko pločevino, spoznal, da ne visi pravo telo, oda od sprejda je bil njegov obraz kakor živ, samo od bolečine nekoliko obledel; imel je trnjevo krono in oči obrnjene kvišku v strašni žalosti in bridkosti. Ko sem torej zagledal križ, mi je šnila v glavo misel: 'Tu je drevo, drugega ni' — ali takoj sem se prestrašil. V imenu Očeta in Sina, na križ jih ne boš obešal! Toda preprisan sem bil, da razveselim Kristusove oči, če ukazem v Njegovi navzočnosti posekati tiste, ki so taklo nedolžne krvi prellili; takole torej pravim: 'Mil Gospod, naj se Ti zdi, da so to tisti židi, ki so Te na križ pribili, zakaj ti niso od onih nič boljše.'

»Iste matere

Dekan Anton Skubic

Za lepše krščansko življenje

(Predavanje na kongresu Kristusua Kralja v Ljubljani 29. julija 1939.)

(Nadaljevanje.)

KKK zahteva od oblasti strožjo in najstrožjo cenzuro filmov, tiskanic in slik! Zahteva nadzorstvo nad kopalšči in kopalci!

KKK pozivlje vse verne Slovence na neizprosni boj zoper naraščajočo javno nepravost! Kdor nima čula, naj čuti! — Kristus mora kraljevati!

Alkoholizem

Rak-rana na našem narodnem telesu je alkoholizem, ki uničuje telesno in duševno zdravje in življenje, vero in pravost. Sram nas mora biti, da dan za dnevom beremo v dnevnem časopisu o umorih in pobojih, ki izvirajo iz pijanosti. Prav pijanost, ki povzroča te grozotne zločine, pa potem služi za olajševalno okolnost pri sodbah teh razbojstev in ubojstev, kakor da bi mogel greh oprati greh ali greh greh opravičiti!

Ne dopušča čas, da bi dalje govorili o alkoholizmu, o čemer se je že toliko pisalo, govorilo in pridigovalo.

KKK obžaluje, da katoličani tako malo store zoper to pogubno nezmernost, obžalujejo, da se po nekaterih krajih celo otrokom nudijo alkoholne pijače in se tako v nežnem življenju zastrupljajo; — obžaluje, da se številno gostinskih obratov, posebno žganjaren, množi in dovoljuje v nedogled; — obžaluje, da se prav nič ne izvršuje postava o javni pijanosti; obžaluje, da oblasti premalo računajo, koliko narodnega zdravja in premoženja gre po alkoholizmu v nič in zrak; dohodki trošarine ne bi smeli biti vzrok, da se od javne oblasti tako malo stori zoper alko-

dinarjev na kilometer. Razlike so očitne in se iz tega vidi, kje so železnice donosne.

Izmed slovenskih prog je poleg gorenjskih prog še kamniška proga najbolj donosna. Vse gorenjske proge skupaj so dolge 144,8 kilometrov. Za leto 1938 se ceni, da je odpadlo na vsak kilometer din 792.000 dohodkov.

Za kamniško progo, ki je dolga 24 km, se izkazuje, da je za leto 1937 odpadlo na vsak kilometer din 494.000 dohodkov. Tako ceni statistika dohodke. Znano je, da promet še stalno narašča.

Glede na take dohodke se upravičeno pričakuje, da se posveti izboljšanju naših prog kakor tudi novim gradnjam večja skrb. Vložen denar se lepo obrestuje z višjimi dohodki. Čimbolj se železnice prilagode potrebam ljudstva, tem večja je obojestranska korist. Zel. uprava se sicer trudi za izboljšanje. Potreba po drugem tiru na progi Zidani most—Zagreb in Ljubljana—Jesenice je velika in se o tem veliko razpravlja, toda pri vprašanju, od kod naj se vzame potreben denar za izvršitev, se vse ustavi. Če se grade drugod železnice, ki niso tako nujne, naj se skrbi za graditev tam, kjer bodo proge zelo donosne. Ako vpoštevamo, da se je do leta 1937 zgradilo v celi državi 1414 km novih prog in od tega samo do 60 km v območju ljubljanskega ravzateljstva, pričakujemo, da se bodo v večji meri upoštevale vsaj v bodoče naše upravičene zahteve v korist celokupnosti.

holizem, da se tako lahko prekorajijo policijske ure in se nekaznovano popiva cele noči!

KKK nima namena jemati poštemu vinogradništvu poštemega zasluzka in sredstev za obstoj. Hoče pa, da imajo verniki vino za božji dar, ki naj se uživa za potrebo, pametno in zmerno. Hoče, da imajo ljudje žganja za strup, ki se naj rabi le v toliko, kakor vsak drugi strup v medicini! Same žganjare, ki ne nudijo nikake druge hrane, naj se zapro!

KKK poziva vse zmerno katoličane, da so čuvarji zmernosti; — da se v šoli z vsemi močmi vzgaja k treznosti; — da so ljudje poučeni o vrednosti alkohola; — da pijanost vselej, povsod in pri vsaki priliki velja za sramoto tako inteligentu kakor prostaku; — da oblasti nimajo pijanosti za olajševalno okolnost; — da se po možnosti poostre določbe o javni pijanosti in se tudi točno in strogo izvajajo!

Le tako bo v slovenskem narodu pah-njen s svojega prestola kralj Bacchus in kraljica Venera. Zakraljeval bo pa Kristus Kralj!

Sovraštvoo — ljubezen

Duša vsega krščanstva pa je ljubezen. »Na tem bodo vsi spoznali — to so besede Kristusua Kralja — na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj!« (Jan. 12, 35.) Po tem kriteriju so že pogani spoznavali prave Kristusove pristaše. »Glejte, kako se ljubijo med seboj!« to je zadiviljalo pogane. Ta ljubezen je bila sila in moč, ki je premagala staro poganstvo. Samo ta ljubezen je sila in moč, ki more premagati tudi novodobno poganstvo, in zopet Kristusua postaviti na kraljevski prestol. Krščanstvo brez ljubezni je brez vsebine, je brneč bron in ropotajoč klepetec, ki odganja ptičke, da ne sedajo na drevo sv. Cerkve.

Kako pa naj bo privlačno tako krščanstvo, ki se izživlja v razprtijah, strastnem sovraštvu, večnih tožbah in pravadah? Slove-nec se prerasd pravda, kar neti dolgotrajna sovraštvu. Neki jurist mi je nekoč dejal: »Znamenje velike inteligence med Slovenci je, da si znajo iskati pravice pri sodiščih.« Jaz bi drugače dejal: »Znamenje slabe ljubezni in torej slabega krščanstva je, ako se Slovenci za vsak nič pravdajo!« Za nič, pravim. Saj mi je znan slučaj, da sta se dva kmeta pravdala za toliko sveta, kolikor je kolo široko, torej za 8 cm, pa sta zapravdala nad 50.000 din! Ni li boljša kratka sprava in dogovor v ljubezni?

Pa ne samo to! Ljubezen naj se kaže v delih usmiljenja. Takole govori sv. Jakob: »Ako sta brat ali sestra brez obleke in nimata vsakdanjega živeža, pa jima kdo izmed vas reče: Pojdita v miru, pogrejte se in nasitita, pa jima ne daste, kar je potrebno za telo, kaj to pomaga? Tako je tudi z vero, če nima del: sama zase je mrtva.« (2. 15 do 17.) Torej le dejanska ljubezen je znak vere in krščanstva.

Karitas je med drugimi narodi veliko bolj razširjena, organizirana in zasidrana kakor med Slovenci. In vendar je to znak pravega krščanstva. K telesnim dobrim delom nas priganja že samo srce, ako je res ljubezen v njem. Katerega krščanskega človeka ne priganja srce k dejanski ljubezni, če vidi na svetu ves ta nepotolaženi glad, vse to prezebajajočo nagoto, vse to od skrbi in bridkosti zamorjeno veselje, vse to v težkem delu onemoglo človeško moč, vse to odmirajočo človeško zdravje, kratko — če vidi vso to mizerijo sveta!

Tu se krščansko srce ne more zadovoljiti samo s sanjavnim čustvovanjem, ne samo z veselicami in plesi, ki se semintja prirejajo v prid ubogim, pri katerih se pije, je, raja in nori celo noč, se zapravljajo težki tisočaki, da ob koncu ostane za reveža kak stotak čistega dobička, ki naj gre za reveža. To je slika sitnega bogatina, ki sedi pri obloženih mizi, ubogi Lazar pa ne sme niti drobtin pobirati, ki padajo z njegove mize. Tako karitas krščanstvo odklanja, ker je samo rafinirano maskiran egoizem! (Dalje prih.)

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše
Nove in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%**; proti odpovedi po **5%**

Mislila je,
da je njeno
perilo
belo...

...dokler ga ni primerjala z Radion belo obleko!

Ure in ure se je mučila z mencanjem in drgnenjem
perila, pa vendar, zraven te bleščečo belino se
zdi njeno perilo naravnost sivkasto. Kakšno razo-
čaranje! Da, to doživi lahko vsaka gospodinja, če
primerja svoje „navadno“ prano perilo z Radion
belim perilom. Kajti Radion odstrani iz perila
vsako, pa tudi najmanjšo sled nesnago. Pri kuhanju
v učinkoviti in vendar blagi raz-
topini Radiona se namreč tvori
kisik, ki skozi peno mila struji
skozi perilo in temeljito odpravi
vso nesnago. Bleščeča belina
popolne čistote -- to je Radion
belina.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev, in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Posestvo

z žago in kmečkim mlinom prodam. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Ugodno« št. 14512.

Mlinar

samski, zmogel kmečkoga mlina, se takoj sprejme. Laznik Ferdo, Radeča.

Pozor!

Najceneje kupite čevlje, če jih naročite pri staroznani čevljarji, ki vam nudi trajno robo dobro in poceni. Pri naročilu zadostuje številka noge. Cenik brezplačno. Se priporoča Matej Pečelin — Ziri, dravška banovina.

Majšje posestvo

tik fare Mirna poč, s hišo, vsem gospodarskim poslopjem, 15 mernikov posetve nivo ter 1 sadna vrta, viter gradom in gozdom, program za 25.000 din. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 14525.

Sluzkinjo

za gospodinjstvo, starejšo, varčno, otrokoljubno, sprejemem takoj ali pozneje za stalno. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Čevljar, Novo mesto« št. 14498.

Konjička

17 mesecov starega, lepega, močnega, prodam Josip Valjavec, Moanjo.

Razpis!

Razpisana je služba organista - cerkovnika v Dražgošah p. železniki. Dohodki: mesečno 400 din, prosto stanovanje, vrt, drva in prostovoljni šarovi. Ugodno mesto za obrtnika. Prošnje do 26. septembra 1939 na župni urad v Dražgošah. — Za odgovor znamko.

Med in čebele

v kranjskih, vsako množino, kupim ter vosek in voštine po dnevni ceni. Panje vrnem. — Čebelarstvo Zupanič, Lakovnica, p. Novo mesto.

Deklico

14—15 letno, pridno, preprosto, poštenih staršev, iščem k enoletnemu otroku. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Dobročna« št. 14285.

Molžno kravo

prodam. Čepon, Dobrova 10 pri Ljubljani.

Vajenca

mesarskega, pridnega, poštenega, sprejemem takoj. — Zrincec Ivan, mesar, Bled.

Hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji (novo), zaradi družinskih razmer naprodam. Redi se s goved in 4 prašiče. Habič Alojzij, Javor 5 p. Dobrunje pri Ljubljani.

Smrečje smolo

kupujemo. — Sever & Komp., Ljubljana.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Proskerju - Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Fige

za šganjekuho po znani ceni sopeh na zalogi. Fran Pogačnik, Ljubljana, Tyrseva (Dunajska) cesta št. 23.

Hlapec

h konjem in govedih; sposobnega vseh poljskih del, sprejemem. Plača po dogovoru. Jakob Dimnik, posestnik, D. M. v Polju 7.

NOVI GROBOVI

Na kadar mrtvim klenka, takrat je pesem grenka. V Zalni pri Višnji gori je umrl posestnik Anton Kastelic. — Na Jesenicah je preminula soproga zdravnika Mici Bergeljeva. — V Šmartnem ob Dreti je na veke zatisnila oči Jožefa Tevž. — Na Jesenicah so djali v grob Alojzijo Čop. — Na gradiču Belnek pri Moravčah je umrl admiral Daublebsky. — Na Glincih v Ljubljani je na veke zatisnil oči posestnik Jakob Debevec. — V Hošnici pri Laporju so djali v grob veleposestnika Franceta Strmška. — Na Jesenicah je zaspała v Gospodu soproga delovodje v p. Elizabeta Kocijančič. — V Ljubljani so odšli v večnost: Milan Puc, Franciška Učak, Špelca Ham, posestnik Alfonz baron Wurzbach, posestnik Jakob Debevec, žena železniškega sprevodnika Julijana Jurca, soproga sprevodnika Justina Jurc, žena železostugarja v p. Ana Kokol in strojevodja drž. železnice Karlo Cerkenik.

ŽELEZNINA

FR. STUPICA v Ljubljani

Gospodarska cesta 1

ima vedno v zalogi: **stavbni materiali** Trboveljski cement, betonsko železo, srednje lepke, storjo in dr. Palično železo, črno, cinkovo, pocinkano, bakreno, medno in drugo pločevino. Mrežo in žico za ograje. Peči in štedilnike. Okovje za stavbe in pohištvo. Črpalke za vodo in gnojnico. Cevi in armature za vodovod. Konopne in gumijaste cevi. Kopalne kadi, kizote, lijake, rešetke za kanale. Orodje za vse obrti. Mere za les. Vozne dvigalke. Žage in verige vseh vrst. Kroglična vrtena za krošnje žage. Tehtnice in uteži. **Poljedelske stroje**: Slamozernice, mlatiline, gopiše, mlince in stiskalnice za sadja, žitočistilnice, kosilnice »Deering«, kultivatorje, posnemalnike, jermena, nože za slamozernice. Vsi stroji so garantirani! Pluge in brane. Kotle za krmo in žganjekuho. Kuhinjsko posodo raznih vrst. Čebelarске in sadjarske potrebščine. Rastreljiva, bengalski ogenj, topiče itd. Tovarniška zaloga »STEYR« krogličnih ležajev.

MEINEL HEROLD MARIBOR

V vsako hišo Domoljuba!

CELO LETO MOŠT (šira)

lahko trajno pripravite iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove
Brez kakih aparatov! Brez izgube časa! Brez strokovnega znanja!
s pomočjo **NIPAKOMBINA A/II.**

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavna! Poceni! Higijenska!
Odobrilo Ministrstvo poljedelstva.

Pojasnila in cenik pošlje brezplačno. **RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ul. 1.**

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in s malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zabvalnih pisem.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo s malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—. Pazite pravi Redin, in Mostin se dobí samo s gornjo siliko.

Prodaja drogerija Kant, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na deželi pa prodaja Redin vsaka trgovina.

Kapelnik (godbeniku, ki je udarjal na triangel): »Boj z dušo, boj z dušo, gospod Mušič.«

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Krištofa (ter nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga pri kamoseku **KIJNOVAR FRANJO** pokopališče Sv. Kriš, Ljubljana.

Grapar je privraket gledal uogomet. Ko so se nogometaši obeh strani divje borili za žogo, se je Grapar nagnil k sosedu: »To je pa res neumno, da se tako trgaja za to žogo. Zakaj pa jim ne dajo več žog?«

Najboljše sredstvo proti **kužnim vnetjem** (feri) in **kužnim obolenjem pri otrocih** je zeliščno mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznanj od babic in mater. **OKAMA** mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri vseh in zlasti pri otrocih, spuščenih, težkih, blagih in drugih kužnih vnetjih.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga lekarna

mr. OBLAK, št. Vid nad Ljubljano

»Toraj, zdravnik ti je prepovedal kajenje, al' kohl in ponočevanje, moral boš toraj natja žive ljenja popolnoma prenehati.«

»Ne, prenehal bom raje zdravnika.«

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10399

Carinik: »Kaj je v tej steklenici?«
Potnik: »Amoniak, gospod, amoniak.«
Carinik: »Tako? Hm, mar me hočete ukamiti? Ne, ne boste me.« Nato je carinik nagnil steklenico in napravil globok potirek: Bil je res amoniak.

Prehite. Frilih Franc iz Davče št. 61, preključem besedo, katere sem govoril 15. marca 1939 na strani pri granicarijih o Pirih Jakabu, krošnjarju iz Davče št. 36, kot nerenečine in se mu obenem zahvalujem, da je ostal pri ed kazensko postopanju proti meni. Davča dne 29. avgusta 1939. Frilih Franc & r.

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inosemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se saratunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jote Košček. — Za Jugoslovanske tiskarno: Jote Kramarič.